

Türi Rahvaleht

LÜHIDALT

Aumärgid ootavad ja-gamist ja aukodanik nimetamist

Üheks Türi valla kenaks traditsiooniks on valla aastapäeval tunnustada oma tublisid ja ettevõtlikke inimesi. Ettepanekuid aukodaniku nimetuse, vapimärgi ning hõbedaste ja kuldsete aumärkide andmiseks saab esitada kuni 11. septembrini 2023.

Türi vallavalitsus ootab ettepanekuid Türi valla aukodaniku nimetuse ja vapimärgi, kuldsete ning hõbedaste aumärkide andmiseks e-posti aadressile vallavalitsus@tyri.ee hiljemalt 11. september 2023.

Türi valla aukodaniku nimetus antakse füüsilisele isikule erilise austuse avaldusena Türi vallale osutatud väljapaistvate teenete eest.

Ettepanekuid Türi valla aukodaniku nimetuse andmiseks võivad teha füüsilised ja juriidilised isikud, asutused ning vallavalitsus ja vallavolikogu. Ettepanekute esitamise lõpptähtpäeva igal aastal määrab ametiasutus ja teavitab sellest valla veebilehel. Türi valla aukodaniku nimetuse andmise otsustab vallavolikogu. Aukodaniku nimetuse andmist tõendatakse aukodaniku tunnustusega, millele kirjutavad alla vallavolikogu esimees ja vallavanem. Aukodaniku tunnustuse vormi kehtestab vallavalitsus.

Türi valla kuldne aumärk antakse täisealisele füüsilisele isikule Türi vallale osutatud silmapaistvate teenete ja valla huvides tegutsemise eest. Türi valla hõbedase aumärgi võib anda 7-26-aastasele tublile noorele, kiitusega ning kuld- või hõbemedaliga koolilõpetajale, Eesti meistri- või rahvusvahelisel võistlusel auhinnalisele kohale tulnud noorsportlasele või üleriigilisel või rahvusvahelisel konkursil auhinnalisele kohale tulnud noorele.

Ettepanekuid Türi valla aumärgi, kuldse ja hõbedase aumärgi andmiseks võivad teha füüsilised ja juriidilised isikud, asutused ning vallavalitsus ja vallavolikogu.

Tunnustused antakse üle 22. oktoobril Türi kultuurikeskuses toimuval Türi valla aastapäeva pidulikul aktusel.

2022. aastal valis Türi vallavolikogu aukodanikuks Türi kultuurikeskuse direktor Ülle Välimäe. FOTO: TEET REIER

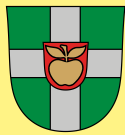

Augustis toimus üks suur kärukeeramine Türi vallas. Nimelt sai vaid kuu ajaga valmis Käru keskvaljaku projekt Pätipargist prillikiviks. Väljak avati suure pidulikkusega 20. augustil ja nüüd saab seal sõna otses mõttes käru keerata. Lisaks sellele lõpetas Türi maratoni jooksusari oma teise hooaja ja Türi valla koolides helises esimene koolikell.

FOTOD: TEET REIER

Kaasav eelarve kutsub osalema

Kutsume kõiki kaasava eelarve ettepanekute esitamisele, et selgitada välja, mis on kogukonnale oluline ja kuidas 2024. aastal 50 000 euro eest valla elu edendada. Ootame ettepanekuid Türi valla kaasavas eelarvesse ajavahemikus 1.–18. september. Kaasava eelarve suurus on 50 000 eurot ning rahastatakse vähemalt kaht objekti, mille minimaalne kulu on 5000 eurot ning maksimaalne kulu 25 000 eurot.

Ettepanekuid oodatakse postiaadressile vallavalitsus@tyri.ee märgusõnaga „kaasav eelarve“.

Esitatud ettepanek peab olema esitatud kirjalikult ja sisaldama järgmist teavet:

1. esitaja andmed (nimi, isiku- või registrikood, kontakttelefon või e-posti aadress);

2. ettepaneku nimetus (lühike fraas, mis iseloomustab ettepaneku sisu);
3. ettepaneku eesmärk ja olulisus (lühike kirjeldus, millisele Türi valla vajadusele ettepanek vastab, millise probleemi lahendab või millise uue võimaluse avab, miks on ettepaneku teostamine vallaelarvest vajalik ja oluline);

4. ettepaneku kirjeldus (lühike kirjeldus, kus ja millal ettepanekus toodud idee ellu viiakse, kas ettepaneku investeering on 12 kuu jooksul teostatav);

5. sihtrühm (lühike kirjeldus, kes saavad probleemi lahendamisest või uue võimaluse avanemisest otsest kasu, hinnanguliselt sihtrühma suurus,

vanus ja olulised tunnused);

6. ettepaneku teostamise kulu (hinnanguline maksumus või vastav hinnapakkumine);

7. muu oluline info (lühike kirjeldus sellest, mida oleks hindajail oluline teada).

Ettepanekute hindamiseks moodustatakse ajutine vallavalitsuse komisjon, kuhu kuulub vallavolikogu igast alalisest komisjonist kuni kaks liiget ja kaks vallavalitsuse esindajat. Ajutine komisjon analüüsib esitatud ettepanekuid ja tulemused avaldatakse hiljemalt 5. oktoobril valla veebilehel.

31. augustil toimunud Türi valla volikogu otsustas, et kaasava eelarve ajutine komisjon ei suuna avalikule hääletamisele ettepanekuid, mis on tehtud Türi valla sellise asustusüksuse (linna, aleviku, küla) kasuks, kuhu kahe viimase eelarveaasta jooksul on kogukonda kaasava eelarvemenetlusega juba vallaelarvest raha eraldatud.

Ettepanekute hääletamine toimub perioodil 10.–21. oktoober nii elektrooniliselt Türi valla veebilehe kaudu kui ka Türi raamatukogu struktuuriüksustes (Türi linnas, Oisu, Käru ja Väätsa alevikes ning Laupa, Kabala ja Kahala külates asuvates raamatukogudes).

Hääletustulemuste tulemused avalikustatakse hiljemalt 3. novembril Türi valla kodulehel.

TOIMETAJALT

Kurss järgmisteks aastateks mõõdeti maha

Vaatamata sellele, et sügis on ukse ees, pole suvi veel läbi. Vaatamata sellele, et ööd kipuvad juba udujahedad olema, paistab päeval ikkagi soe päike. Vaatamata sellele, et lapsed kooli läksid, on ikka veel mõni, kes kooliks liiga suur või siis liiga väike... ja nii võib jätkata ja jätkata.

Viimasel Türi vallavolikogu istungil oli jaksu võtta vastu järgmise viie aasta arengukava, sooritada soojamajanduse esimene lugemine, aga suurt enamat ei jõutudki. Varaste öötundideni kestnud istung jättis osa päevakorrapunkte järgmisesse nädalasse.

Kirjutasin pealkirjas, et kurss mõõdeti maha ja peaksin seda siis ka veidi selgitama, kuhu suundume: lõunasse või põhja, suurde rikkusesse või püüame lihtsalt hakkama saada. Usume rohepöördesse ja rohelisse valda. Ütlen ausalt, ei hakka seda paika sätitud kurssi kommenteerima, selleks on meil need, kes seda suunda seavad ja kurssi sätivad, olgu selleks siis vallavalitsus, vallavanem või volikogu. Viimane on ju see, kes selle viimase jah sõna annab või siis ka ei ütleb. Palju on neis otsustes poliitikat, palju maamehelikku arukust, üks nad ise teavad seda kõige paremini kui kätt tõstavad. Ei, ei, nemad ei soovi käega märku andes vastama minna, nemad määravad vaid kurssi.

Väikese kommentaarina tahaks seatud kurssi vaadates siiski öelda, et suuremad ettevõtmised valla vaates on meid ootamas ees haridusvaldkonnas: tuleb ehitada uusi sadamaid ja need, mis enam suuri laevu vastu võtta ei suuda, need tuleb lammutada. Palju sõltub siin muidugi ka neist pikisilmi oodatud rahalaevadest, mille abiga võiks teoks saada nii mõnegi koolihoone remont või siis lasteaia ehitus.

Viimast oleks ju lausa hädasti vaja, olen ma aru saanud. Juba järgmisel kuul on valla sünnipäevakuu raames tulemas aastaga valda lisandunud beebide vastuvõtt, neid on igal aastal sinna saja kanti. Samas tõdesin statistikat lugedes, et kuigi me otsast kenasti nooreneme, siis tagantpoolt toimub vananemine veelgi kiiremini: pea kolmandik meie koduvalla inimestest on tänaseks ületanud kuukümne eluaasta läve. Nii et lisaks lasteaiakohtadele peaks muretsema ka eakate käekäigu ja elamistingimuste eest.

Vaadates eelmist kuud, kui Väätsa eakate selts Ristikhein kut- sus kõiki koduvalla eakaid kokkutulekule ja Väätsa põhikool sai ettevõtliku kooli kuld taseme, siis saab vist öelda küll, et nii noored kui vanad on meil ühtmoodi tegusad ja toimekad.

Kena alanud kooliaastat ja saabuvat sügist!

TEET REIER

Türi valla arengukava ja eelarvestrateegia võeti vastu

31. augusti Türi vallavolikogu koosolekul võeti vastu uus Türi valla arengukava aastateks 2024–2028 ja eelarvestrateegia aastateks 2024–2028.

Tegelikult algas arengukava jaoks ideede kogumine ja kehtivas arengukavas eesmärkide ning tegevuste ülevaatamine juba märtsis. Juuniks olime jõudnud niikaugele, et vallavolikogu lõpetas eelnõu esimese lugemise. Ühtlasi tähendas see seda, et eelnõu oli valmis avalikustamiseks. Avalikustamise periood ehk ettepanekute tegemise aeg oli kuni 9. augustini.

Vahepeal toimusid valla erinevates piirkondades rahvakoosolekud. Koosolekutel keskenduti peamiselt kohalikele probleemidele ja koos nendele lahenduste otsimisele. Teretulnud olid ka uued ideed paikkonna arenemiseks.

Kokku laekus sellel perioodil 68 ettepanekut arengukava eelnõu muutmiseks või täiendamiseks 12 erinevalt isikult. Suur tänu kõigile, kes andsid oma panuse arengukava paremaks muutmisesse. Laekunud ettepanekute koostasini koonditi ja 15. augustil arutas vallavalitsus need ükshaaval läbi ja kujundas arvamused. 21. augustil vaatas laekunud ettepanekud läbi eelarve- ja arenduskomisjon. Selleks kulus ligi 3 tundi. Tabel koos vallavalitsuse, komisjoni ja vallavolikogu arvamustega iga konkreetse ettepaneku kohta on valla dokumendiregistris avalikult nähtav arengukava ja eelarvestrateegia eelnõude juures. 31. augustil kogunes vallavolikogu laekunud ettepanekuid arutama. Ehk näitab selleks kulunud aeg, kui tuliselt ja põhjalikult vaieldi ettepanekute üle. See kestis ligi kuus tundi. Alles õhtul natuke enne üheksat jõuti niikaugele, et arengukava ja eelarvestrateegia võeti vastu.

Vallaeelarvest kui ka arengukavast on suur osa haridus ja teine suurem osa on elukeskkond. Nii puudutasid ka ettepanekud suures osas neid kahte valdkonda ja kõige tulisemad vaidlused olid ka nendel kahel teemal. Väiksemal määral puudutasid ettepanekud ka kõiki teisi arengukava valdkondi. Valla dokumendiregistris on avalikult nähtav eelnõude juures infode all ka see versioon arengukavast, kus on punasega markeritud need ettepanekud, milliseid Türi vallavolikogu enamuse pooldas. Peale ametlikku vormistamist avaldatakse nii arengukava kui eelarvestrateegia Riigi Teatajas. Arengukavast saab hea ülevaate valla hetkeolukorrast ja lähiaastate arengutest ning investeeringutest.

Head lugemist kõigile!

ÜLLAR VAHTRAMÄE
Türi vallavalitsuse arendusjuht

Head uut algust!

Koolirahvas soovib „head uut algust“ kahel korral, septembris ja jaanuaris. Milline on Türi põhikooli hea uus algus septembris 2023?

Meil on tööle asunud uusi võõrkeelte ning reaal- ja loodusainete õpetajaid, asendusõpetaja ja abiõpetaja ning uued kokk ja koristaja. Nagu igal aastal, on mõned õpilased mujale kooli läinud ja teised asemele tulnud.

Soovime uutele õpilastele ja töötajatele sujuvat sisseelamist! Olen korduvalt märganud ja kogenud, kuidas Türi põhikoolis osatakse ja suudetakse üksteist toetada, siin on toimekas töö-õhkkond. Oleme liitunud Tallinna ülikooli Tulevikukooli programmiga selleks, et tegeleda teadmiste-põhiselt ja eesmärgipäraselt kooliarendusega. Täname õpilasi ja vanemaid, kes mõõdnud kevadel vastasid HARNO rahuloluküsitlusele – see on üks võimalus andmeid koguda ja tagasisidet saada. Esitleme 2022/23 õppeaasta sisehindamise kokkuvõtet ka sügisel lastevanemate üldkoosolekul.

Türi põhikoolis võib nii õpilastel kui õpetajatel seljas näha uut koolivormi, mida saab uuendada ja sobival võimalusel tellida lehelt <https://seren.ee/>. Septembris kehtestame uue kodukorra, milles on antud täpsed soovitusel koolirõivaste valikuks. Eesmärgiks distsiplineerida, aidata luua koolitunnet ja õpilasklikku välimust ning

aidata kujundada üldist riietumiskultuuri.

Liigume nutisõltuvusest vaba kooli poole ja meie eesmärk on, et peale oktoobrikuu alguse alates 30. oktoobrist ei kasutaks õpilased vahetunnis nutitelefone enne kuuenda tunni lõppu kell 13.50. Oleme veendunud, et käskudekeeldudega on keeruline soovitud tulemuseni jõuda. Suuname koolipere liikmeid mõistma, miks on parem vahetundideks muid tegevusi leida kui nutiseadmes aega veeta.

Selleks alustasime ettevalmistusi juba kevadel ja oleme loomas võimalusi, mida vahetundides telefonis olemise asemel teha. Mõistame, kui suure ülesande võtame, ning tegutseme läbimõeldult ja järjepidevalt. 18. septembril koolitab Ruta Püvi Mentor Inspirast päeval koolis õpilasi ja õpetajaid ning õhtul TPK Lastevane-

mate Akadeemias õpetajaid ja vanemaid teemal, kuidas aidata laps nutisõltuvusest välja. Lähemalt saab tutvuda koolitustega www.mentorinspira.ee/

Õnnitleme Järvamaa aasta õpetajat Liisa Gritsenkot – meie kooli tegusat liikumisõpetajat ning soovime talle palju energiat ja töö rõõmu. Liikuma kutsuva koolina jätkame õuevahetundidega ja eesmärk on tuua rohkem liikumist igasse ainetundi. Lisaks õpetaja Liisale olid meie koolist erinevates kategooriates nomineeritud ka teised õpetajad: Reet Talva (aasta tugispetsialisti nominent), Anu Grents (aasta huvialaõpetaja), Anneli Talviste (aasta põhikooli aineõpetaja ja aasta klassijuhataja), Peeter Kruusement (aasta põhikooli aineõpetaja), Külli Jäätma (aasta klassiõpetaja), Marika Roosileht (aasta klassiõpetaja). Palju õnne! Lisaks soo-

vime õnnitleda Türi raamatukogu, kes on tänava aasta hariduse sõbra laureaati. Märkamine ja tunnustamine teeb meele rõõmsaks ja annab tööle hoogu.

Täname õpilasi, muusikaõpetajaid Tiitu Schütsi ja Tea Saart, rahvatantsurühma juhendajaid Anu Jürist ja Airi Jakobson-Männikut, saatjaid õpetajaid ja lapsevanemaid, kes suvel osalesid koolinoorte laulu- ja tantsupeol „Püha on maa“. Esinejate ega õpetajateta ei oleks saanud pidu toimuda, kuid sama olulised on taustajõud. Suur tänu abi eest!

Soovime tänada ettevõtjaid, kes Türi põhikooli õpilastele suveperioodiks tööd pakkusid – silma jäid Coop Türi Konsum ja Prelvex AS, kus meie õpilasi toimetamas kohtasime.

Rõõmsat ja tegusat kooliaastat!

TIINA LOHUR

Türi põhikooli direktor

Retla-Kabala kooli Oisu õppekoha tulevik

Türi vallavolikogu võttis augustikuu istungil vastu otsuse Retla-Kabala kooli tuleviku osas. Otsus võeti vastu pika ja põhjaliku kaalumise tulemusena, küsiti lisaseisukohta haridus- ja teadusministeeriumilt ning ei ole tegelikult uus, ka 2021. aastal oli (juba 2018. aastal alanud pikkade arutelude tulemusena) eesmärk Türi valla arengukavas sarnaselt kirjeldatud.

Vaja on muuta meie haridusvõrku, et kohendada see vastavaks demograafilistele muutustele ning kasutada efektiivsemalt meie kõigi raha. Õpetajate palgavahendid, koolitoit, osa õppevahendite kulust jms tulevad vaid osaliselt riigi poolt ning sõltuvad otseselt õpilaste arvust koolides. Kuueklassiliste väikekoolide osas aga saame edaspidi kasutada riigipoolset lisatoetust, mis Oisu ja Kabala õppekohas võib olla ligi sada tuhat eurot aastas. Saame seega pakkuda nii lasteaia kui kuueklassilise kooli osas head haridust edasi Kärus, Oisus kui Kabalas ja panustada seetõttu senisest enam ka kolmandasse

PIIP-LIIS SIEMANN
Türi vallavolikogu haridus- ja noorsookomisjoni esimees

kooliastmesse Laupal, Türil ja Väätsal kõigi meie laste heaks.

Türi vallavolikogu hariduskomisjon arutas augustikuu samuti Retla-Kabala kooli Oisu õppekoha tulevikuvaate üle. Ühiselt tõdeti, et loomulikult tuleb tagada Oisu õppekohas nii kaasaegne õpikeskkond kui hea haridus.

Komisjon toetas nüüdisaegse õppehoone rajamise mõtet. Olemasolev, heas korras võimla peaks kindlasti säilima ning loodetavasti on ka senise

koolihoone osas üht-teist võimalik ümber ehitada. Kogukonnaga tuleb läbi rääkida, millised tegevused lisaks lasteaiale ja koolile uuendatud hoones tegutsema peaksid - kindlasti on selleks praegugi koos kooliga väga hästi toimiv raamatukogu ning õpilaskodu.

Kui need arutelud saab peetud, saame koostada ruumiprogrammi ja võiksime loodetavasti koostöös arhitektide liiduga juba jaanuarikuus välja kuulutada arhitektuurikonkursi - uus hoone võiks olla nii praktiline kui loomulikult ka ilus, sobituda ümbritsevaga ja olla kogukonnale uhkuseks ja rõõmuks. Siis oleks meil 2024. aasta suveks selge, millised ümberehitused ees seisavad. 2026. aastaks aga saab vallavalitsus ülesande hankida lisaraha fondidest koolihoone ehituseks, kogumaksumus ulatub ilmselt ligi 3 miljoni euroni ning valla poolt oleme valmis panustama vähemalt ühe miljoni suuruses summas.

Ümberkorraldused toovad kaasa vajaduse parendada

koolitransporti - ka praegu on korraldatud lastele koolitransport ning Oisu kandist saavad õpilased liikuda Türi põhikooli. Seega saame rääkida vaid liinide lühendamisest, et koolitee muutuks ajaliselt kiiremaks ning lisaväljumistest tagasi koju, mis tagaks mõistliku pik- kusega koolipäeva ja koolilapsele parema võimaluse ka ringides- treeningutes osalemiseks.

Lisavahendeid ootab veel hädasti ka Kabala mõisahoone, kus kool ja lasteaiad väga edukalt ja rohkearvulise laste hulgaga tegutsevad. Loomulikult peaks ümberkorraldused kaasa tooma ka võimaluse maksta väärikat tasu meie õpetajatele ja kooli- juhtidele.

Loodan, et kõik need positiivsed tulevikuvõimalused kaaluvad tõesti üles selle otsuse ebamugavad kõrvalmõjud! Me suudame need võimalused tegelikkuseks teha ning kokkuvõttes pakkuda senisest paremat nii õpilastele kui õpetajatele kogu Türi vallas.

Head ja tegusat kooliaastat kõigile!

PARIMAD HINNAD!

www.ehituspuit.com

Sise- ja välisvoodrilaud, terrassilaud, ehituspuit

Kohaleveo võimalus.

PAIDE, PÄÄMA. Avatud E-R 8-17.

Ostame

okas- ja lehtpuupalki, hinnad head ja raha kohe kätte!

Info 503 0452, 510 5565, investor@invester.ee

Pildil on Kaspar Avik (vasakult), Taimo Noormann, Georg-Gustav Sizask, Ranno Ruddi, Daniel Leming ja Elari Hiis. Auto järel käisid neli esimesena nimetatut, lisaks veel Vahur Mäesalu ja Alex-Veiko Seera. FOTO: TEET REIER

Käru vabatahtlikud tõid omale Hollandist päästeauto

25. augustil jõudsid Kärusse tagasi kohaliku vabatahtliku päästekomando mehed, kes käisid ise Hollandist omale päästeautot toomas. Kogukond võttis nad sel puhul pidulikult õhupallide ja tervitusjugadega vastu.

TEET REIER
Järgmisel päeval autot uudistama minnes olid tööd auto korrastamisel ja tehnika ülevaatamisel juba alanud. Siiski leiti aega, et nii uus päästeauto kui ka komando kasutuses olev paakauto garaazist välja sõidutada ja meeskonnaga üks pilt teha.
Auto saamisloost rääkis Elari Hiis järgmist: sobilik

Ziegleri firma päästeauto otsisid mehed ise välja ja käisid järel ka. Auto maksis 34 500 eurot. Enne Hollandi kaudu Kärusse jõudmist oli päästeauto töös Austrias. Nii Austriast Hollandisse kui Hollandist Eestisse sõitis auto omal jalal. Autol on läbisõit kokku 30 000 km ja pumbal, mis on kustutusauto peamine töövahend, töötunde 160. Seega on masin peaaegu uus. Nelikveolisel ja üheksakohalisel autol on lisaks tavapärastele asjadele varustuses ka vints.
„Selle autoga on Käru komando päästevoimekus saanud ammugi oodatud tugeva lisajõu erinevatele kustutus- ja

päästetöödele, sealhulgas liiklusõnnetustele reageerimiseks,“ lisas Hiis. MTÜ Käru Tuletõrje Selts on taotlenud korduvalt päästeametilt omale põhiautot, kuid need masinad, mis vabatahtlikele jagamisele on läinud, on alati meile kättesaamatuks jäänud. Et kogukonna turvalisus on seltsile siiski väga oluline, ei jäänud järgmisi hüpooteetilisi autosid ootama, vaid otsustati ise auto osta.“

Asbestijäätmete (eterniidi) kogumine

Türi vald korraldab elanikelt asbestijäätmete (eterniidi) kogumise kampaania. Asbestijäätmete üleandmiseks on vajalik eelnev registreerimine. Registreerimisvoor on avatud 11. septembrist kuni eeldatava mahu täitumiseni, kuid mitte kauem kui 1. oktoobrini 2023. Asbestijäätmete (eterniidi) vastuvõtjaks ja käitlejaks on AS Väätsa Prügila.
Asbestijäätmeid (eterniiti) on võimalik üle anda ainult erasikule, kes on rahvastikuregistri kande järgi Türi valla elanik (1.07.2023 seisuga). Tasuta saab üle anda kuni kolm tonni (3000 kg) asbestijäätmeid ühe erasiku kohta Türi vallas asuvalt kinnistult (ühe kinnistu

kohta võib esitada ühe taotluse). Kui üleantav kogus ületab kolme tonni, siis peab jäätmete üleandja ülejäänud koguse eest tasuma vastavalt AS Väätsa Prügila kehtivale hinnakirjale, mis on leitav www.prygila.ee/hinnakirjad.
Registreerimiseks palume täita soovijal vastav vorm (kättesaadav Türi valla kodulehel või kohapeal), mis saata täidetult ja allkirjastatult e-posti aadressile Merje.Leemets@tyri.ee või vajadusel täita kohapeal Hariduse tn 3, Türi linn 72211.
Taotlusvormil on vaja välja tuua lisaks kontaktandmetele ka asbestijäätmete päritolu (soovituslik lisada juurde foto) ning orienteeruv kogus (tonnides).

Arvestatakse ainult etteantud vormil esitatud korrektselt täidetud taotlusi, mis on (digitaalselt) allkirjastatud. Türi vallavalitsus teeb otsuse Teie taotluse rahuldamise/mitterahuldamise kohta kahe nädala jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast, otsusest teavitatakse Teid kirjalikult. Juhime tähelepanu, et tasuta saab asbestijäätmeid üle anda ainult positiivse otsuse korral.
Asbestijäätmeid võetakse vastu registreerimisvoorus positiivse otsuse saanud isikutelt vaid AS Väätsa Prügila Roovere külas asuval ladestusplatsil alates 16. oktoobrist kuni 31. detsembrini 2023. Türi

jäätmejaamas asbestijäätmeid vastu ei võeta.
AS Väätsa Prügila on avatud E-R 8-18, L 9-16, P ja riigipühadel suletud. Jäätmete üleandmisel on vajalik esitada isikut tõendav dokument (või vastav volitus). Olenevalt jäätmete kogusest, tuleb need kas tõsta spetsiaalselt märgistatud konteinerisse või kallutada ladestusalal märgistatud alale. Jäätmetele mahalaadimisteenust ei osutata.
Prügilas tuleb olla tähelepanelik - järgida klienditeenindaja juhiseid ning arvestada territooriumil töötavate masinatega.
TÜRI VALLAVALITSUS

16.septembril 11- 13.30

Türi kultuurikeskuses

Hooajariided:
Välis- ja vabaaja
sportlik riietus.
Hinnad taskukohased

Soodne laomüük - Uued riided Soomest

naistele, meestele, lastele

Laomüük -
uued
hooajariided
Soomest
(Türi, Aravete -
Järvamaal)

AUSTATUD RETLA KOOLI ENDISED JA PRAEGUSED TÖÖTAJAD NING VILISTLASED OLETE OODATUD TÄHISTAMA RETLA KOOLI 170. AASTAPÄEVA

16. septembril 2023

KOKKUTULEKU PÄEVAKAVA

- 15.00 ALGAB OSALEJATE REGISTREERIMINE OISU RAHVAMAJAS
- 16.00 AKTUS OISU RAHVAMAJAS
- 17.30 PIDUTORT OISU RAHVAMAJAS
- 19.00 ÜHINE PILDISTAMINE KOOLIMAJA JUURES
- 19.30-21.00 KLASSIDE PILDISTAMINE LENDUDE KAUPA
- 20.00-02.00 VILISTLASÕHTU KOOLIMAJAS

TANTSUKS ANSAMBEL KONDOR, TÖÖTAB BAAR

KUNI 10. SEPTEMBRINI ON VÕIMALIK OSALUSTASU 25,- EURO T SISALDAB KA KAHT FOTOT KANDA OISU KULTUURI JA ARENGU SELTS ARVELDUSARVELE NR EE81770077005595315 LHV (SELGITUSEKS MÄRKIDA RETLA KOOLI AASTAPÄEVA JA OSALEJA NIMED VÕI MAKSTA KOOLIMAJAS TÖÖPÄEVADEL KELLA 8.00-16.00. SAMAL ÕHTUL OSALUSTASU 30 EURO T. INFO KOOLI KODULEHEL VÕI TEL 566676

Laupa sild sai uue kuue

Suvele vaatamata oli 17. augusti hommikul Laupa koolimaja esine rahvarohke. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelvalve Ameti (TTJA) 99 töötajat eesotsas peadirektor Kristi Talvinguga tulid mõisaparki talgutele.
Soov oleks midagi head teha, selgitas ameti esindaja kevadtalvel kooliga kontakti otsides. Kuna Laupa koolimaja ümbrus on reeglina hoolitsetud ja korras, siis nii suurele hulgale inimestele korraga tegevust leida on keerukas. Nii saigi suurema tööna Türi haldusega kooskõlastatult puhastatud ja värvitud Laupa sild. Värske välimuse said ka pargipingid.
Kooli koostöö TTJA-ga jätkub. Oktoobris tulevad ameti töötajad Laupa kooli õpilastele rääkima tarbijaharidusest. Siis istutatakse mõisaparki ka püramiidjas tamm.

KAAREL ALUOJA
Laupa põhikooli direktor

TEAVE

Türi jäätmejaam (asukoht Viljandi mnt 17b, Türi linn) on avatud järgmistel aegadel:
1. november–31. märts N–R 13–18 ja L, P 11–14
1. aprill–31. oktoober K–R 13–19 ja L, P 11–15

Türi jäätmejaamas saab tasuta ära anda:

- segapakendid (plast-, klaas-, metall-, tetrapakendid)
- paber- ja kartongpakendid (võetakse vastu kuni 1. oktoobrini, edaspidi võimalus viia teistesse avalikesse konteineritesse või üle anda korraldatud jäätmeveo raames)
- plastpakendid (nt kile ja penoplast va ehituses kasutatav plast ja penoplast)
- plastid (nt ämbrid, keldid, lillepotid jne)
- metallid

- aknaklaas (ainult läbipaistev lehtklaas)
- suurjäätmed (nt diivan, laud, vaip, madrats, kardinapuu, peegel, lapsevanker, jalgratas)
- vanarehvid (sõiduauto rehvid)
- aia- ja haljastujäätmed (nt muru, umbrohi, lehed, aiasaadused)
- oksad
- ohtlikud jäätmed (nt ravimid, õli, värvid, lakid, liimid, kemikaalid, õli- ja kütusefiltrid, happed, ohtlikke aineid sisaldav pakend jne)
- elektroonikajäätmed (nt telerid, külmikud, pesumasinad, arvutid jne)

Vastu ei võeta: ehitusjäätmeid (nt vanad ukse, aknad, kraanikausid, wc-potid jms) ja segaolmejäätmeid

Tasu eest võetakse vastu:

- tekstiilijäätmed 200 l kott 5€/tk sh käibemaks

Õppeaasta maakondlikul avaseminaril tunnustati mitmeid Türi valla õpetajaid

Paide muusika- ja teatrimajas 22. augustil toimunud Järvamaa 2023/2024 õppeaasta avaseminaril tänati ja tunnustati edulugusid, haridusvaldkonna parimaid ning tervitati uusi haridusjuhte.

Edulugude konkursil „Õppimine on põnev!“ osalesid kategoorias „Ettevõtlik haridustegu“ Retla-Kabala kool Oisu lasteaed kahe edulooga – „Oisu triatlon“ ning „Jõulud on imede aeg, lootuste ja hoolimise aeg!“. Kategoorias „Noorte algatus“ osales Väätsa põhikool kahe edulooga „Eakatega tegevuste läbiviimine Paide pansionaadis“ ning „Jõuluballi korraldamine 7.-9. klassi õpilastele.“ Kategoorias „Parim koostöö“ osales Laupa põhikool edulooga „Koostöös peitub jõud.“ Kategoorias „Parimad praktikad TULEMi rakendamisel“ saavutas Türi põhikool kolmanda koha edulooga „Kahepäevane matk eluks vajalike oskustega“.

Maakonna parimaks gümnaasiumiõpetajaks nimetati Anne-Ly Seljamaa Türi ühisgümnaasiumist, nominendina oli esitatud ka Mariliis Aren.

Aasta hariduse sõber on Türi raamatukogu, nominendina oli esitatud ka Kristina Gudinäs Türi põhikoolist.

Aasta huvialaõpetaja nominendina oli esitatud Anu Grents Türi põhikoolist ning Helen Ott Türi muusikakoolist.

Aasta klassijuhataja nominendina oli esitatud Anneli Talviste Türi põhikoolist.

Aasta klassiõpetaja nominendina oli esitatud Türi põhikoolist Külli Jäätmaa ja Marika Roosileht.

Aasta kutseõpetajaks nimetati Ulvi Martin Järvamaa kutsehariduskeskusest.

Aasta põhikooli aineõpetajaks nimetati Liisa Gritsenko Türi põhikoolist, nominendina oli esitatud samast koolist Anneli Talviste ja Peeter Kruusement, Laupa põhikoolist Deivi Šadeiko, Väätsa põhikoolist Tiia Pern ja Kärü põhikoolist Virve Zimmermann.

Aasta tugispetsialist nominendina oli esitatud Laivi Pili-penko Väätsa põhikoolist, Reet Talva Türi põhikoolist ning Rutt Vaarmari Kärü põhikoolist.

Aasta õppeasutuse juhi nominendina oli esitatud Anneli Mänd Väätsa põhikoolist.

Väätsa põhikool pälvis Ettevõtliku Kooli Standardi järgi esimese koolina maakonnas kuldtaseme.

Türi vallas alustab uue haridusjuhina Kevade kooli direktor Ülle Müller.

Õnnitleme kõiki nominente ja laureate! Soovime alanud õppeaastaks uudishimu ja avastamisrõõmu, häid emotsioone ning õnnestumisi.

TRIIN PÄRNA

Türi vallavalitsuse hariduse ja kultuuriosakonna juhataja

Laupa kool sai suunad paika

Laupa küla Keskküla talu peremees Ants Kase on lõpetanud omal ajal Laupa kooli. Samas koolis on õppinud tema lapsed ja lapselapsedki: värske vilistlane Andreas Kase on juba praegu kuulus jooksumees, üks tütrepoeg on veel kooliteed käimas.

Et kool ikka õigel kursil püsiks ja ka lapsed oskaks vaadata, millisest ilmakaarest päike tõuseb, kust ta keskpäeval koolimaja peale paistab ja millise ilmakaare poole loojub, raius Ants suure põllukivi sisse ilmakaared. Väärika õppevahendi meisterdas ta Laupa kooli jaoks.

„Õuesõppeks ja aine paremaks omandamiseks võiks kivi juurde paigutada veel selgitava sisuga tahvli,“ arutles Ants. „Kust see laps muidu teab, mis see N või mida W kivil tähendab.“ Ilmakaartega varustatud kivimürakas sai koolimaja juurde paika päev enne 1. septembri avaaktust. „Nii on kindlam õppeaastat alustada,“ arvas Ants Kase.

KAAREL ALUOJA

Rõõmus koolialgus Laupa põhikoolis. Traditsiooniliselt koguneb kogu koolipere peale avaaktust ühispildile. FOTO: TEET REIER

Hoiame ja toetame laste koolirõõmu

Meie laste kooli- ja õpirõõm hakkab kaduma juba mõne kooliaasta möödumisel. Koolirõõmu ja seeläbi ka õpirõõmu hoidmise eesmärgil hakatakse uuel õppeaastal proovima pehmemat üleminekut teise kooliastmesse.

Eelmise sügisel liitus Türi vald tervise arengu instituudi (TAI) programmiga „Rahvatervisealase võimekuse suurendamine kohalikes omavalitsustes,“ mille eesmärgiks, nagu nimigi ütleb, on kohaliku omavalitsuse tasandi teadmiste, oskuste ja kogemuste suurendamine rahvatervise valdkonnas.

Programmi raames moodustati juhtrühm, kuhu kuuluvad Türi vallavalitsuse lastekaitsepspetsialist Leila Suits, haridusspetsialist Kati Nõlvak, pereheade spetsialist Elli Kiviorg, Türi Perepesa juhataja Jane Reiljan-Rajasaar ja Perepesa psühholoog Tiia Tõlgu. Juhtrühma tegevust juhhib ja koordineerib terviseedenduse ja kogukonnaspetsialist Eva Seera.

Aasta jooksul on osaletud mitmetel TAI korraldatud arengu- ja koolituspäevadel, mille raames tutvuti tervise-statistikaga, tõenduspõhiste praktikatega, kaardistati olemasolevaid rahvatervise kitsaskohti ning saadi teadmisi teenus-

disaini meetoditest, mille abil on välja töötatud terviseedenduse sekkumise tegevuskava.

Lähtudes Järvamaa tervise ja heaolu strateegia prioriteetidist – laste ja noorte vaimse tervise edendamine – sai juhtrühma poolt loodud sekkumine põhikooli 3. klassi õpilastele. Sekkumise eesmärgiks on toetada õpilaste sujuvat üleminekut teise kooliastmesse ehk hoida õppetöös nii vajalikku koolirõõmu, mis just teise kooliastmesse jõudes kipub kaduma.

Maakonna strateegia toob välja, et 41,1%-le Järvamaa 11–15aastastest õpilastest „eriti ei meeldi“ või „üldse ei meeldi“ koolis käia ning kooliskäimise meeldivust mõjutab kiusamise kogemine ja ise teiste kiusamine ning väheste õpiedu kogemine. Lisaks peab koolitööd mõningal määral või väga pingeliseks 38,9% õpilastest ning depressioonisümptomeid on kogunud küsitlusele eelnenud nädalal koguni 30,2% noortest. Programmi juhtrühma korraldatud fookusgruppide intervjuudest (õpilased, lapsevanemad, õpetajad, tugispetsialistid, noorsootöötajad, koolijuhid) tuli ka välja, et väga palju pingeid põhjustavad nii õpilaste ja õpetajate kui ka õpilaste omavahelised halvavad suhted, mis sageli viivadki

välja ebaeduni õppetöös, koolist puudumiste ja kiusamiseni.

Kui esimestel kooliaastatel aitab lastel kooliellu sisse elada ja toetada väga palju nende oma klassiõpetaja, kellega on tuttavaks saanud juba eelkoolis ning ka vanemate toetus ja huvi koolis toimuva vastu on aktiivne, siis üleminek teise kooliastmesse on sageli õpilase jaoks kui tundmatusse astumine. Sageli ei tea õpilased ja vanemad veel enne 4. klassi sügist, kellest saab lapse uus klassijuhataja või kes on nende aineõpetajad. Lisaks muutub õpikeskkond, sest oma-seks saanud koduklass asendub erinevate aineklassidega, kus igal õpetajal on omad meetodid ja sageli ka nõudmised, millega tuleb harjuda. Ka kipub teises kooliastmes vähenema lapsevanemate side kooliga ja seetõttu väheneb ka oskus märgata ja toetada last.

Programmi raames loodud sekkumine pakub võimaluse õpilastel juba 3. klassi kevadel saada tuttavaks oma uute õpetajate ja klassijuhatajaga. Ühtlasi annab see ka õpetajatele võimaluse õpilastega tutvumiseks, arusaamiseks seni omandatud õpioskustest ja teadmistest ning loob seeläbi eeldused paremaks ja mõistvamaks koostööks uuel õppeaastal. Eesmärk on luua üle-

minek teise kooliastmesse võimalikult sujuv, turvaline ja koostööine. Seega pakub sekkumine võimalust juba varakult heade suhete loomiseks ning võtab ära teadmatuse.

Kindlasti ei ole vähetähtis ka see, et lapsevanemad teaksid juba kevadel, mis ootab ees uuel õppeaastal ja kuidas sügisest õppimine on korraldatud, sest teadmatust muudab meid ebakindlaks ja ärevaks, see aga kandub paratamatult edasi ka meie lastele, seega püüame sekkumise abil vältida teadmatust ees ootavast kooliaastast.

Sekkumise piloteerimiseks on andnud nõusoleku Türi põhikooli juhtkond. Sekkumise kontrollrühmana on kavandatud algaval õppeaastal küsitleda kooliastme ülemineku teemal 4. klassi õpilasi ja lapsevanemaid ning sekkumist katsetatakse algava õppeaasta kevadel 3. klassides. Türi põhikooli juhtkond jagab sekkumisega seotud infot oma sügisestel koosolekutel. Huvi korral võib pöörduda ka programmi juhtrühma liikmete poole.

Kindlasti kajastame programmi edasisi tegevusi ka Türi Rahvalehe veergudel.

EVA SEERA
terviseedenduse- ja kogukonnaspetsialist

Kooliaasta algus Kärus

Iga õppeaasta algus toob endaga kaasa põnevust ja ootusärevust. See on aeg, mil saame seada endale uusi eesmärgi ning panna paika suunad, mida soovime järgneva aasta jooksul järgida. Olgu need eesmärgid seotud akadeemiliste saavutustega, isikliku arenguga või uute oskuste omandamisega, uus õppeaasta on kõiki neid võimalusi täis ka Kärü kooli jaoks.

Ettevalmistused augustis on sujunud koostöiselt, põnevalt ja uusi oskusi avastades. Ise tehtud, hästi tehtud! Just tänu meie oma õpetajatele on ka meil maja värvilõhna täis ja seinad saanud seeläbi rõõmsama ja kodusema ilme.

Õppeaastat alustasime ka koos õppimise vaimus, augusti viimasel päeval õppisime, kuidas oma emotsioone juhtida. Teadlikkus endast ja endaga toimuvast on õpetajale võimas tööriist headeks suheteks klassiruumis ning koostööks kolleegide ja lapsevanematega.

Hea meel on jagada oma rõõmu, et oleme uueks õppeaastaks ja laste tulekuks igati valmis. Eriti suur rõõm on meil uute õpetajate üle. Sellel õppeaastal lisandusid meie kooliperre saksa keele õpetaja Riina Uuk ja inglise keele õpetaja Anne-Liise Verpson, lasteaias alustas tööd õpetaja ja õppekorraldajana Eha Hinrikus-Pärnpuu.

Igal õppeaastal on omad väljakutsed, kuid just nende väljakutsete kaudu me kasvame ja arendame end. Rasked ülesanded õpetavad meile kannatlikkust ja järjekindlust ning aitavad meil avastada oma tugevaid külgi. Sel õppeaastal alustab Kärü põhikoolis oma kooliteed

üks õpilane: Paul Artur (pildil). Tere tulemast meie kooliperre! Oled väga oodatud ja aitäh, et aitad koos teiste õpilastega meil koolina saada aina paremaks.

Head uut õppeaastat!
MARI VEST, Kärü kooli direktor

Väätsa põhikool – esimene ja ainus kuldse tasemega kool Järvamaal

Maakondlikul haridustöötajate tunnustusüritusel Paides anti Väätsa põhikoolile üle ettevõtliku kooli kuldse taseme tunnustus. Selle nimel on Väätsal vaeva nähtud alates 2016. aastast, mil liituti ettevõtliku kooli programmiga ja läbiti baastase, seejärel hõbetase ja nüüd on saavutatud kõrgeim ehk kuldne tase.

TEET REIER

30. augustil peale lõunat Väätsa koolimajja jõudes on maja saginat täis. Kui Arno oleks juhtunud sel päeval isaga siia, oleks nad samuti imestanud, mis sünnib. Toimumas oli aga hoopiski traditsiooniline stardipäev, mille korraldab kool oma õpilastele ja nende vanematele ja mis alati pakub põnevaid töötubasid ja esinejaid.

Kui majja jõuan, ollakse parasjagu koolimajast liikumas naab-ruses asuvasse rahvamajja, kus ootasid mustkunst ja päeva lõpetav vahupidu.

Sellest, et kohalik eakate selts Ristikhein pani üritusele käed külge ja ajas panni soojaks, annab tunnistust pannkoogihunnikuga taldrik õpetajate toa laual. Teisel pool lauda istuvad kooli direktor Anneli Mand ja õppejuht Evelin Parts. Neil on ülesanne sel ajal, kui maja on tühi ja enamik õpilasi-õpetajaid vahumeres lustib, rääkida lahti kooli tee baastasemest kuldse tunnustuseni.

„Ettevõtliku kooli standard ja sihiseade oli sellesse süvenedes koolile igati arusaadav ning meie eesmärkide ja toimetamistega haakuv. Esialgul oli palju tegemist süsteemi loomisega, kuid valmis-olek ja sära oli silmis õpetajatel ja õpilastel ning loodetavasti on see püsinud siiani nii. Saavutatud taset tuleb nüüd hoida,“ selgitavad asjaosalised.

„Ettevõtlik kool on programm, mille riigipoolne toetus lõpeb kahjuks sellest õppeaastast. See ei tähenda, et meile oleks laekunud mingid konkreetsed toetussummad, vaid seda, et me saime selle programmi kaudu kasutada erinevaid võimalusi oskuste ja teadmiste laiendamiseks ehk siis saada ja jagada kogemusi läbi ettevõtliku kooli võrgustiku, kus tänase seisuga on umbes 220 liitunud haridusasutust. Oleme ise käinud teistelt õppimas ja ka meie kooli vastu tuntakse üsna palju huvi.“

Anneli ja Evelini sõnul saavad kvaliteedimärgise „Ettevõtlik kool“ kasutamise õiguse need koolid, kes vastavad ettevõtliku õppe standardi kriteeriumitele olulistes koolielu valdkondades. „Lisaks eneseanalüüsi standardile annab koolile oma hinnangu ka üleriigiline komisjon, kes tutvub koolieluga kohapeal. Osaletakse koolitundides, jälgitakse õpetajate tegevust, uuritakse erinevaid võimalusi, mida õppetöös kasutada saab, tutvutakse dokumentidega ning kohtutakse koolisistest ja -välisest huvigruppidega ning alles siis, kui nemad on nähtu-kuulduga rahule jäänud, võib öelda, et eesmärk taotletud taseme saavutamiseks on täidetud.“

Kui uurin, kas see pole lisatöö õpetajatele, on koolijuhid kindlad, et seda kõike teeksid nad ikkagi, kuid programm aitab kooli arengut paremini jälgida ja analüüsida ning selle põhjal fookust seada. „Kuigi kuld on nüüd saavutatud, tuleb selle hoidmiseks jätkuvalt vaeva näha ja kolme aasta pärast taas põhjalik analüüs esitada, et taset hoida.“

Algava õppeaasta eel on koolijuht eriti rõõmus, et üle mitme aasta said koridorid ja fuajee remonditööde käigus värske ilme. Millest veel unistate? „Kooliga võiks alustada nädal-kaks tavapärasest varem ja õppetöö võiks olla 1. juuniks juba kenasti läbi. Väga paljud Eesti koolid seda ka teevad. Meil on see mitu aastat jutuks olnud, tuleb lihtsalt ära teha,“ lisab Anneli Mand.

TEAVE

Ettevõtlik kool – kaasaegse hariduse kvaliteedi märk

Ettevõtlik kool on kaasaegse hariduse kvaliteedimärk, mis on koondnimetus põnevale ja kaasavale õppimise metoodikale ning ühtlasi haridusprogramm, mis toob koolidesse ja lasteaedadesse rohkem iseseisvat ja ettevõtlikku hoiakut, arendab lastes otsustusvõimet ja ärgitab tegutsemishimu. Ettevõtlikus koolis on õpetajate ülesandeks kaasata lapsed kõigisse arenguetappidesse ja -protsessidesse nii, et initsiatiiv ja õppimislust lähtuksid õpilastest endist. Ettevõtliku kooli metoodika alusel tegutsevates haridusasutustes on kümnekonna aasta jooksul märgatud:

- laste kiiremat iseseisvumist,
- suuremat huvi uute teemade vastu,
- õpilastepoolset kriitilise eneseanalüüsi võimekuse suurenemist,
- erakordselt tugevat usalduslikku suhet pedagoogide ning õpilaste vahel.

VÄÄTSA KOOLI VISIOON JA MISSIOON

VISIOON

On inspireeriva õhkkonnaga kogukonna kool, kus inimesed omandavad innustunult uusi teadmisi ja praktilisi oskusi. Oleme tuntud innovaatsilisuse, individuaalsuse arvestamise, tehnoloogia kasutamise ja taastuvenergia käsitlemise poolest.

MISSIOON

On iga koolipäev põnev, väljakutseid pakkuv seiklus teadmiste, oskuste ja väärtuste maailmas. Oleme kogukonna hariduselu ja vaimse arengu eestvedajaks ning praktika-keskkonnaks.

Kool ja mesimummid

Juba kolmandat aastat saavad Väätsa põhikooli lapsed lähemalt tutvust teha mesilaste tegemistega. Nimelt on koolimaja katusel kaks mesitaru. „Meesaak polnud tänavu mitte just kõige parem. Aga meile piisab ja ikka saab meie külalistele ning toetajatele pisikese purgikese usinate koolimesilaste mett kaasa anda. Lastele, kes on saanud mesilaste ja nende pidamisega tegemist teha, on see väärt teadmine: kui ikka mesilassülem ootamatult eksami ajal kooliakna taha sumisema satub, nagu sel kevadel juhtuski, on neil tegutsemisplaan kohe valmis,“ ütles Anneli Mand.

Piltidel väike visuaal Väätsa kooli tegemistest: 1. september, stardipäev ja õpetajate playbox. FOTOD: ERAKOGU

Astuge liikmeks – Türil loodi Raamatu(kogu)sõprade selts

10. augustil asutati Türi raamatukogu saalis Türi valla Raamatukogusõprade selts. Selle eesmärk on mitmekesistada Türi valla raamatukogude tegevust, levitada kultuuri- ja hariduslaseid teadmisi, säilitada kultuuritraditsioone ja sisustada harivalt piirkonna elanike vaba aega.

Seltsi eesmärkide saavutamiseks ühendab mittetulundusühing Türi vallas elavaid lugemishuvilisi inimesi; uurib kultuuritraditsioone ja aitab kaasa nende säilimisele ja levikule; korraldab kirjandus- ja kultuurilaseid sündmusi ja tegevusi, kursusi, koolitusi, teabepäevi, ekskursioone, tunnustamisüritusi; hangib rahalisi vahendeid põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks ja arendab koostööd teiste omataolist ühingute, riiklike institutsioonide, omavalitsuste ja teiste juriidiliste/füüsiliste isikutega.

Seltsi asutamiskoosolekust võttis osa 19 inimest. Türi raamatukogu juhataja ja seltsi üks asutajaliikmetest Astrid Karpender selgitas kohaletulnutele, et seltsi abil soovitakse Türi valla kultuurielu edendada ja toetada raamatukogu tegevusi veelgi enam. Kuna Türi vallavalitsuse rahakott ei ole põhjatu, et mitte öelda, see on küllaltki hõre, siis asutatud mittetulundusühingu kaudu saab rohkem raha taotleda erinevatest fondidest ja projektidest. Kuna mitmed lugejad on välja käinud mõtte, et soovitakse panustada raamatukogu tegevustesse, otsustatigi luua raamatusõprade selts.

Asutamiskoosolekul tehti ettepanek, et juhatuses võiks olla vähemalt kolm liiget. Liikmete vastuvõtmist ja väljaarvamist korraldab samuti seltsi juhatus, kuhu valiti ühehäälselt Türi raamatukogu juhataja Astrid Karpender, raamatukoguhoidja Tiina Linamägi ja siinkirjutaja. Liikmemaksu suurus määra ühehäälselt 10 eurot aastas, maksmise tähtaeg on 31. märts ehk iga aasta esimese kvartali lõpp.

Kuigi nn raamatuklubi asutamiskoosolek toimus juba nädalaid tagasi ja asutajaliikmeks ei ole võimalik enam pretendeerida, siis seltsi liikmeks saavad kõik raamatusõbrad jätkuvalt astuda. Seltsi liikmeks võib olla iga füüsiline isik, kes toetab seltsi eesmärkide saavutamist. Iga raamatusõber on teretulnud.

KADRI PAAS,
Türi valla Raamatukogusõprade seltsi juhatuse liige

Üleskutse Türi algklasside maja endistele õppuritele!

2024. aastal saab Türi endine algklasside maja 100aastaseks. Selle aja jooksul on siin haridust omandanud paljud Türi valla inimesed. Üle on elatud sõjaaeg, majutatud haavatuid ja haigeid.

Täna jagavad seda ilusat valget maja raamatukoguhoidjad ja vallaametnikud. Meil kõigil on suur soov tähistada selle väärika maja väärikat juubelit.

Raamatukoguhoidja alustavad juubeli tähistamise ettevalmistustega juba septembrikuus. Nimelt hakkame koguma mälestusi. Palume algklasside maja endistel asukatel - nii õpetajatel kui õpilastel (kõigil, kes on olnud selle majaga seotud), nii noortel kui vanadel otsida oma mälestustest üles need kõige erilisemad ja eredamad killud, panna need paberile kirja ja tuua raamatukokku. Samuti võib seda teha ka meili teel rkogu@tyri.ee.

Lisaks ootame inimestelt (kooli)majaga seotud fotosid, märke, diplomeid, tunnistusi, päevikuid jne. Eriti põnev, kui kellelgi on alles veel ka endiseaegne koolivorm või mõni muu rõivaese. Kõik toodud asjad märgitakse üles ja tagastatakse hiljem omanikele. Kogutud info põhjal koostame näituse ja loodame tulevikus kokku panna ka raamatu. Jääme ootama rohket osavõttu! Loomes koos mälestusi!

Järvamaa ingerisoomlaste kultuuriselts ootab hääletama

Eestis elavate ingerisoomlaste ja nende järgnevate põlvkondade esindusnormiks on alates 2017. aastast valitud Eestisoomlaste Kultuuriomavalitsuse (ESKO) kultuurinõukogu, kuhu kuulub 21 nõukogu liiget. Valimiste aluseks on Eestis kehtiv vähemusrühvuste seadus. Uued valimised on ees ootamas oktoobris.

Septembrikuus saadetakse posti teel kultuurinõukogu uute liikmete valimismaterjalid.

Palume väga hääletamisel osaleda ja hääletussedel vastavas ümbrikus kohe ka postitada.

Rohkem infot: Herta Preema 5808 7409, Ene Tappo 503 8108 ja Elviira Orumaa 5333 0890

Valimisel loeb iga hää!

ÕHKSOOJUSPUMPADE

MÜÜK
PAIGALDUS
HOOLDUS

KLIIMAPARTNER.EE 5184429

Liikmete vastuvõtmine raamatukogu sõprade seltsi. SILVI LUKJANOV

Türi raamatukogu: mis tehtud ja mis tulemas

Kui kevadel arvasin, et suvi tuleb sel aastal meie raamatukogudes rahulikum, siis juba poole suve peal sain aru, et nii see päris pole.

Sellel suvel jõudsid raamatukoguhoidjad Türi valla lapsi lugema innustada, osaleda kogukondlikes ettevõtmistes, pidada maha ühe ägeda suvelugemise lõpupeo, asutada koos raamatukogusõpradega MTÜ ja lõpuks olla veel ka Järvamaa hariduspreemia 2023 „Aasta hariduse sõber“ nii nominent kui ka laurea. No igal juhul oleme oma saavutuste üle rõõmsad ja rahulolevad.

Suvelugemist oli parasjagu

Korraldame Türi valla raamatukogudes suvelugemist juba üsna mitu aastat. Mõnel aastal on rohkem lugejaid, teisel vähem. Sel aastal oli just parasjagu: suvelugemisega liitus üle seitsmekümne lapse ja läbi loeti mitusada raamatut. Kes luges viis raamatut, kes luges kolm-kümmend, peole olid nad oodatud kõik.

Laste hinnangul ongi suvelugemise toredaim osa lugemise kõrval see, et pärast toimub alati üks äge pidu. Sel aastal käis meil külas kaks esinejat. Lasteraamat MTÜst käis meil külas kirjastaja Madli Zobel, kellega lapsed said arutada raamatute lugemise ja selle üle, kuidas üks raamat valmib.

Ilmnes, et tegelikult ongi lapsed juba ka ise raamatu meisterdanud, sest meie lugemispeole saamise „pilet“ oligi enda lugemisraamatu kujundamine loetud raamatute põhjal. Meie teise esineja tegevus kutsus esile ahhetamist ja ohhetamist - oma mustkunstitrikke tuli näitama mustkunstnik Marko. Raamatukogu saal oli täis põnevust ja ärevust: kuidas sai kaabu sisse päris elus jännes? Kuidas sattus mustkunstniku käele joonistatud rist peale hooaus-pookust lapse käele? Ja neid küsimusi oli oi kui palju! Igal juhul oli väga tore päev, mis sai teoks tänu Eesti kultuurkapitali Järvamaa ekspertgrupile.

Juba paar aastat oleme mölgutanud koos lugejatega mõtet moodustada Türi valla raamatukogude juurde raamatukogusõprade MTÜ. Augusti algul koguneski Türi raamatukokku paarkümmend huvilist, kelle heakskiidul ja osavõtul asi teoks sai tehtud.

Verivärske MTÜ Türi Valla Raamatukogusõprade Seltsi eesmärgiks on kaasa aidata Türi valla raamatukogude tegevuse mitmekesistamisele, kultuuri- ja hariduslaste teadmiste levitamisele, kultuuritraditsioonide säilitamisele ning piirkonna elanike vaba-aja kultuursele sisustamisele.

Kes soovib meie MTÜst lähemalt teada, siis tutvustame seda meeleldi ja kutsume ka liikmeks. MTÜ esimene tegevus ongi koostöös Türi raamatukoguga raamatumüügi korraldamine Türi sügislaadal. Saadav tulu läheb MTÜ tegevuste toetuseks, seega - ootame kõiki huvilisi meie raamatuleti juurde.

Tunnustus, mis hüüdis tulles

Nüüd selle viimase saavutuse juurde... Juba kevadel potsatas Laupa raamatukoguhoidja Liina ja Türi raamatukogu meililoks kirja, kus teatati, et oleme esitatud Järvamaa hariduspreemia nominendiks. Ei osanudki sellest kohe midagi arvata, kuni suvel saabus kutse Järvamaa haridustöötajate avaakutsele. Selguski tõsiasi, et mitme Türi valla kooli hinnangul olid raamatukoguhoidjad oma tööde ja tegemistega neile heaks part-

neriks ja sõbraks (pildil). Ja seda oli väga-väga tore kuulda!

Kuigi sel korral olid nominentideks esitatud vaid kaks raamatukogu, siis tegelikult on tunnustust väärt kõik meie raamatukoguhoidjad, kes teevad koostööd koolide ja lasteaedadega. Aitäh, armsad Türi valla haridustöötajad, selle usalduse eest!

Natukene ka meie uue hooaja tegemistest

Sügishooaja esimene lastehommik saab hoo sisse juba 14. septembril kell 12. Raamatukoguhoidja Tiinal on selleks ajaks suured plaanid, mida ta aga veel lugejatega jagama ei soostunud, vaid soovitas kõikidel mudilastel kohale tulla.

Septembris jätkame reisiõhtute sarja. Seekord viib meie kogukonnahing Aili Avi reisivuvilised Amsterdam, mis on paljude teadvuses kui roheline jalgratturite paradüüs. Kuidas on aga sellist elurikkust ja keskkonnateadlikkust suudetud hoida ja arendada, sellest saate teada, kui tulete 19. septembril kell 17 Türi raamatukokku.

Septembris on tulemas ka luuleraamatu esitlus. Oleme alati elevil ja tänulikud kodukandi inimestele, kes tulevad oma loomingut meile tutvustama ja esitlema. Seekord ootame luulesõpru tutvuma Lembit Kүүtsi luuleraamatuga „Tagalata magalata“. Autor Lembit Kүүts on värvikas multitalent. Luuleread said kirja ajal, mil ta oli kuningriiklane meie taasiseseisvunud Eesti

riigikogus. Lisaks kirjutamisele on ta ka maalikunstnik ja Tartu kunstnike liidu liige. Luuleraamat on illustreeritud autori enda intuiivsete kirjoonistustega. Raamatu kaante siseküljel on eksponeeritud ka autori õlimaailid. 90-ndatel aastatel osales Lembit Kүүts aktiivselt tollel ajal Tartus tegutsenud Generatiivse Grammatika Grupi (GGG) töös. Nii saab ka esitletavas luuleraamatus lugeja nautida generatiivse grammatika abil loodud mitmetasandilisi ja ootamatuid lausekonstruktsioone. Lüürika suundub selles raamatus täiesti uutele radadele. Lembit Kүүtsi luuleraamatu esitlus toimub Türi raamatukogus 26. septembril kell 17.

Taas alustab malering

Sügisel alustab raamatukogus uut hooaega ka malering lastele ja noortele. Meil on rõõm teada anda, et uuest hooajast võtab maleringi juhtimise enda peale Türi ühisgümnaasiumi õppur Henry Nurmine. Millal malering alustab, sellest anname teada raamatukogu kodulehel ja sotsiaalmeedia lehel. Täname südamest ka meie endist maleringi juhendajat Kalev Tasanget, kes vedas maleringi kolm aastat!

Sügishooaeg toob kaasa mõningaid muudatusi meie raamatukogude lahtiolekuaegades. Alates septembrist on Türi raamatukogu avatud jälle ka laupäeviti. Nüüdsest saab aga raamatukogu külastada laupäeviti 10–14. Teisipäeviti on Türi struktuuriüksus avatud 11–19.

Kahala raamatukogu on alates septembrist kuu esimesel laupäeval avatud ja sellele järgneval esmaspäeval suletud.

Käru raamatukoguhoidja puhkab 4.–17. septembrini ja sel ajal on raamatukogu külastajatele suletud.

Soovime alanud hooajal raamatusõpradele toredaid hetki raamatute seltsis ja ootame kõiki avastama meie raamatukogusid!

ASTRID KARPENDER
Türi raamatukogu direktor

Maaelu kui elulaad

Peale pikka tööpäeva sõidan koju, maale, metsatuka taha, peitu linnamelu sagimiste eest, välja puhkama vaimset väsimust. Naudin seda vaikust, millest läbi kostab linnulaul ja tuul sahistab puudelehtedes. Kaugel eemal maanteel sõidab mööda auto.

Just siin, sellest hetkest algab uus tööpäev, uued mured ja probleemid, mis ootavad lahendusi. Samas ka hoopis teised toimetamised, millest rõõmu tunda. Kevadel maha külvatud seemned jagavad lahelt saaki. „Nii palju?“ küsin ma endalt. Aga ma olen ju terve suve kõik selleks teinud, et see täna nii oleks. Kaevanud, külvanud, kastnud, rohinud ja mida kõike veel. Küll ja veel on olnud neid hetki, mil kuidagi ei ole tahtmist ja kus on tekkinud mõte, et kas ikka on seda kõike nii palju vaja või kas üldse on vaja. Kas just nii palju? Aga mis on siis maal elamise väärtus, kui enda toidulaua peaks katma poest ostetud köögiviljadega? Täpselt niipalju, kui tekib küsimusi, on olemas ka vastuseid. Igaüks meist näeb asju oma vaatenurgast ja sellest tulenevalt loob ka lahendused.

Täna on maal elamine luksus. Eriti noortele lastega peredele, aga kindlasti ka eakamatele. Igas majapidamises peab olema auto, et tagada endale töö ja lastele koolis käimise võimalused. Olles suhelnud päris paljude maainimestega, ongi üks tõsisemaid probleeme transpordikorraldus. Nii kooli kui poodi, aga ka arsti juurde on keeruline minna, kui loota ühistranspordi peale. Üritustel käimisest ei tasu isegi rääkida.

Murekohti leiab siin kindlasti veel. Palju tuntakse puudust kooskäimise võimalustest. Väärikas eas inimesed on ju harjunud jagama uudiseid piimapukil käies, raamatukogus olles või leiva-saia päeval väikeses külapoes kokku saades. Jaanilapäeval oli kindel, et kohtud kogu küla inimestega. Neil harjumustel on olnud elus suur väärtus ja nendest on olnud raske loobuda. Täna pakutavate alternatiividega on tulnud leppida. Samas tullakse toime, säilitatakse ja edendatakse elu maal. Selle üle tuleb uhke olla.

Siinkohal meenub mul üks vestlus väärikas eas maal elava prouaga. Minu küsimusele, kuidas ta toime tuleb, sain vastuseks: „Mis mul siin ikka viga on. Üks kord nädalas käin Türi poodi. Siis võtan omale piima ja vorstikauba. Lehma ma enam ei jaksa pidada. Ülejäänud toidu saan ikka enda põllu pealt. Mõni kana on mul ka. Nii et munad omast käest võtta.“

Neid elu jooksul kogunenud väärtusi tuleb austada ja edasi jagada noortele hakkajatele peredele, kes julgevad teha otsuse tulla maale elama. Just sedasi saab tagatud maalelamise kui elulaadi jätkusuutlikkus.

MARGE HIRTENTREU, Türi vallavolikogu esimees

Kokku said külade ja kogukonnakogude esindajad

25. augustil said Türi vallamaja volikogu saalis kokku Türi valla ja kogukonnakogude esindajad, kelle oli laua taha kutsunud volikogu esimees Marge Hirtentreu.

„Kohtumise eesmärgiks oli saada kokku ja rääkida nendest muredest ja rõõmudest, mis meil seoses maal elamisega igapäevaselt on. Samuti oli sooviks saada külad kaasa rääkima septembris Türi Rahvalehe lisana ilmuva külalehe osas: milline võiks olla selle sisu. Lisaks on 24. septembril tulekul üle-eestiline maal elamise päev.“

„Kahjuks tuleb tõdeda, et paljud külade esindajad, kes olid andnud teada oma osalemisest, siiski kohal ei olnud. Vaatamata sellele toimus kohalolijatega paaritunnine asjalik arutelu küla- ja kogukonnaelu puudutavatel teemadel: millised on külade ootused valla esindajatele ja kuidas saaks kohalik omavalitsus kaasa aidata erinevate maaeluga seonduvate probleemide lahendamisele,“ sõnas Hirtentreu.

„Rääkisime pikemalt infovahetusest, ürituste korraldamisest, ühistranspordist, teede olukorrast ja paljustki muust. Kõlama jäi see, et tuleks ikkagi vallavalitsuse või siis volikogu liikmetel võtta aeg-ajalt ette mõni väljasõit kohtumistele kogukondade esindajatega, selleks et küsimused saaksid vastused otsesest allikast ja oma valdkonna spetsialistidelt,“ lisas ta.

„Otsustati, et ka edaspidi võiks sarnaseid kohtumisi korraldada, aga siis pigem vajaduspõhiselt või õppe- või infopäeva vormingus.“

Kokkusaamisel osalesid esindajad Äiamaa, Rassi, Mäeküla, Taikse, Metsaküla, Jõeküla, Piiumetsa, Roovere ja Väljaotsa külast ning Kärü ja Oisu alevikust.

TEET REIER

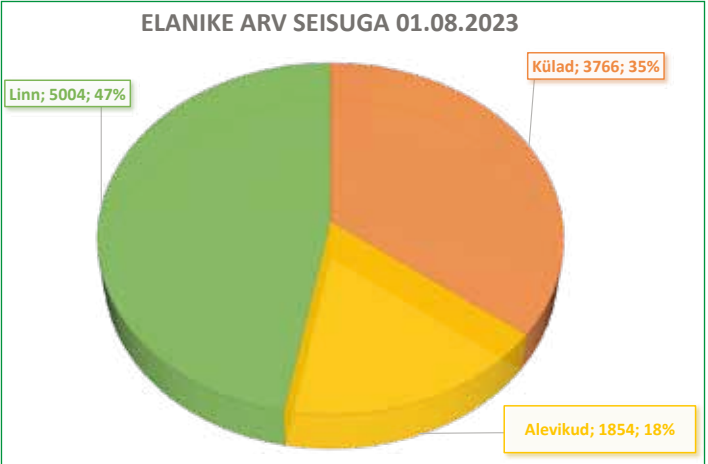
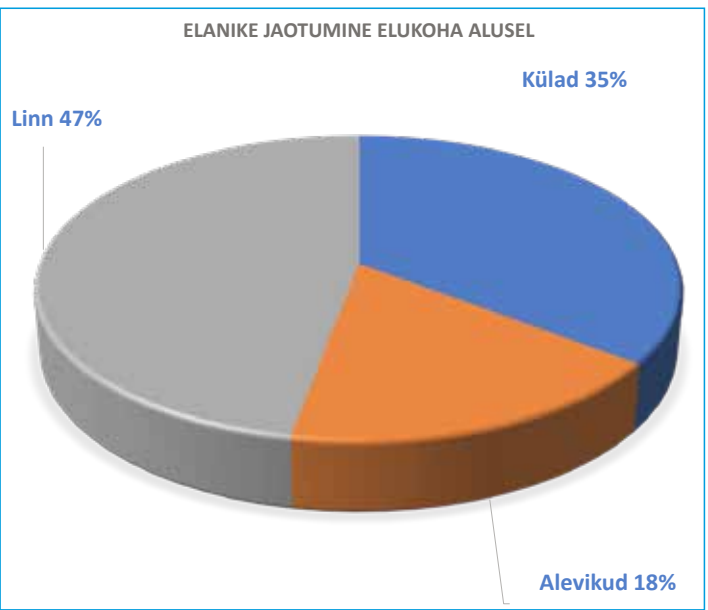
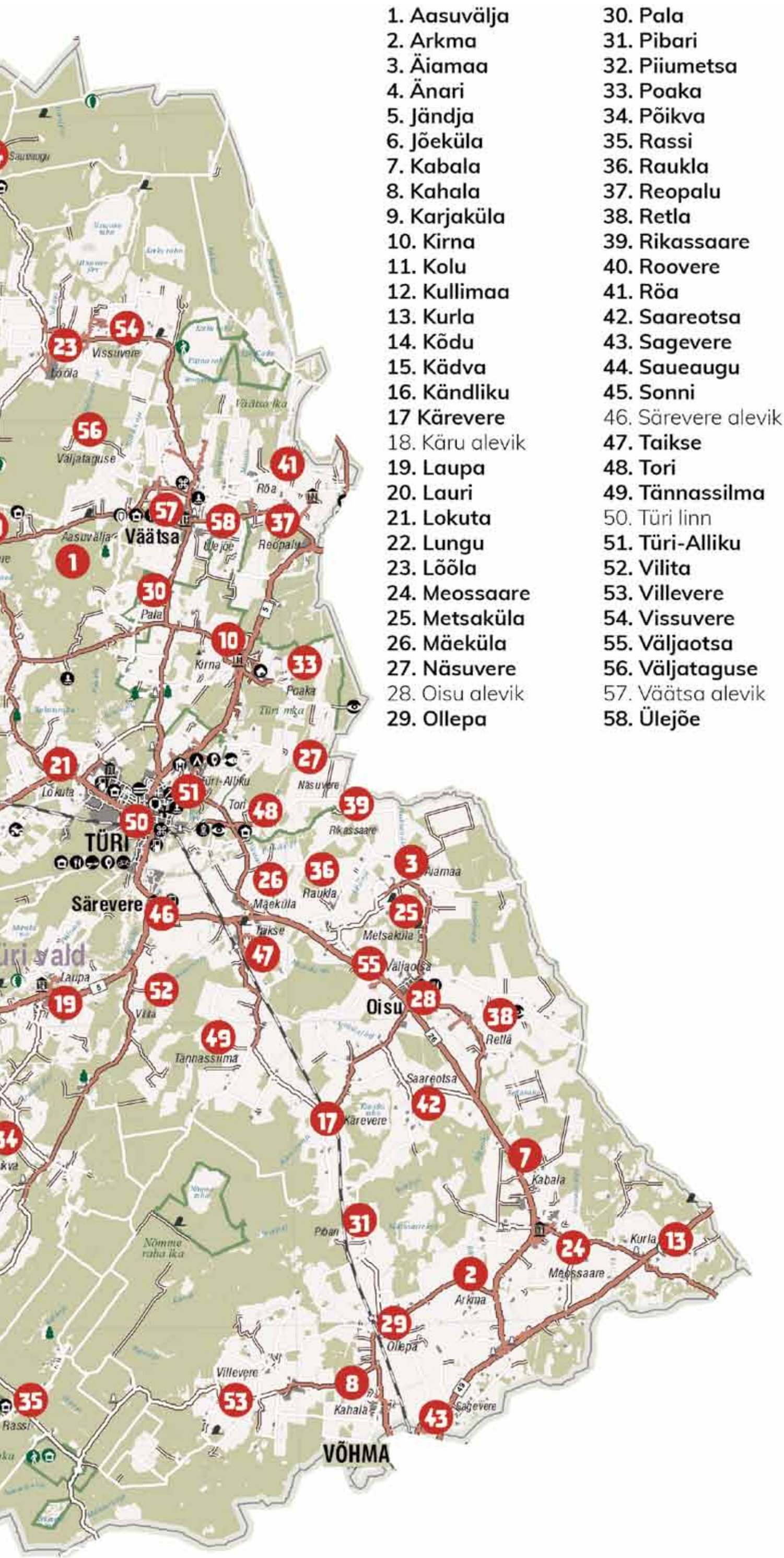
Väike pildiline ülevaade tänavustest külade/kogukondade ühistest ettevõtmistest. Paljud neid väga pika traditsiooniga nagu Kabala laulu- ja tantsupidu, või siis metsa- ja matkapäev Tõrvaaugul (toimub tänavu 16. septembril). Samas on täiesti uusi ja toredaid tulijad nagu Villevere leiutajate festival või Piiumetsa-Roovere külade kokkutulek, samuti ekate kokkusaamine Väätsal.

Kunagi sai ära peetud ka mitu Türi valla külade kokkutulekut, kuid kahjuks pärast viimast haldusreformi pole külad enam kokku saanud.

Kui, siis ainult talvemängudel.
FOTOD: TEET REIER, ERAKOGU

ELOR ILMET

16. septembril 2023. a. algusega kell 11.00

Rassi külas Järvamaal

Tõrvaaugu XXX metsa-ja matkapäev

metsarahva päeva tähistamiseks ja küla traditsioonide hoidmiseks

Päevakavas mitmesugused võistlused, metsamatk, seenenäitus, õpituba, ühislõuna, tõrvajaamine, omatoodete müük

Oodatud on kõik huvilised, võistlustest osavõtt on individuaalne. Võistlusteks saab registreeruda kohapeal

Üritus kõigile tasuta

Toetajad: Türi Vallavalitsus, RMK, Rassi Külaselts

Võimalusel teatada osalemisest hiljemalt 12.09.2023 tel. 5053401; e-post: elormet@rmk.ee

Villevere koolimaja võõrustas maaelukomisjoni

Augustis pidas Türi vallavolikogu seltsitegevus- ja maaelukomisjon oma istungi Villevere koolimajas, jätkates nõnda mais alustatud väljasõiduistungite kava. Maikuus kogunes komisjon Põikva külas Sarapuu-Mäe talus ja juunis saadi kokku Kädva külamajas.

Villevere koolimajale tehti enne komisjoni istungi algust tiir peale. Hoones, mille kogukond ehitas kunagi koolimajaks, on hilisematel aegadel olnud peale kooli sulgemist ka eakatemaja ja alates 2016. aastast on hoones toimetanud Villevere Koolimaja MTÜ. Toona alustanud nelja perekonna ühisettevõtmisest on tänaseks jäänud toimetama kaks. Veiko Viigipuu ja Tiit Siimussaar olid need, kes komisjonile maja ja ühingu tegemisi tutvustasid.

Komisjoni töölaual oli sedakorda Türi valla arengukava ja eel- arvestrateegia aastateks 2024–2028. Seda tutvustas abivallavanem Elar Niglas. Koos vaadati üle ka arengukava olulisemad punktid, milleks on Retla-Kabala kooliga seonduv ja uute lasteaedade ehitamisega Türi ja Säreverele seonduv.

Viimased saaksid teoks eelkõige siis, kui lähiaastatel avanevad sobilikud toetusmeetmed.

Veel räägiti Türi valla eelarvest kultuuri-, spordi- ja noorsootöö edendamiseks, kohaliku omaalgatuse toetamiseks ning elukeskkonna arendamiseks toetuste taotlemise ja kasutamise korra muutmise. Valiti esindajad ajutisse komisjoni, mis tegeleb Türi valla kaasava eelarvega, arutati Türi valla põhimääruse parendamist ning tehti ettepanek Türi valla aukodaniku esitamiseks.

Elu võimalikkus- est maal

Kui selle üle, kas Marsil on elu või pole, on arutelud kestnud terve igaviku, siis üks on kindel, maal on elu. Olgu see eluvorm seal siis milline tahes: küla, talu, korrusmaja või rahvamaja. Selleks, et saada aru maal elamise võimalikkusest, ei olekski tege-likult vaja korraldada kord aastas maal elamise päeva, seal ju elataksegi tegelikult iga päev.

Nende päevadega on üldse kummaline seis: kord aastas on emadepäev, kas siis teistel päevadel pole meil emasid, keda armastada ja kelle eest hoolitseda? Kord aastas on lastekaitsepäev, kas siis ülejää- nud kolmesaja kuukümne neljal päeval on lapsed kaitseta? Ja nii võiks veel pikalt jät- kata. Aga see pole selle loo eesmärgiks, sest lugude kirjutamise päeva pole veel keegi võtnud vaevaks teha.

Oma tosin aastat olen teinud Türi Rahvalehte ja teist samapalju juhtunud fotoaparaadiga ringi liikuma koduvalla külades ja kaugemalgi. Mis on selle ajaga elust maal silma jäänud või mida olen pil- dile püüdnud?

Rõõm on olnud tõdeda, et nii mõnigi lootusetuna näiv ja tühjana seisev hoone on vahepeal uuele elule aidatud või siis võsastu- nud põld või karjamaa puhtaks roogitud. Aga on ka juhuseid, kus kõik on olnud vastupidi. Õnneks on siiski esimest varianti rohkem.

Asustust vaadates on Türi vald väga eri- palgeline: avarad viljapõllud ja suuremad külad ning alevikud vahelduvad suurte metsade ja sinna peitunud majapi- damistega. Türi linna servas võid kokku juhtuda karuga ning rabaservas linna- kärast kaugemale tahtvate matkasellidega.

Tänases Rahvalehe lisas oleme võtnud omale eesmärgiks anda väike ülevaade sellest, kes elab, kus elab ja palju elab. Peale viimast haldusreformi sai Türi vald omale juurde portsu külasid, mille nime- dest pole nii mõnigi kuulnud või kui on kuulnud, ei oska aimatagi, kus Lauri või Kõduküla täpsemalt asuda võiksid. Selleks vaata lehes olevat kaarti ja saad viia nimed ja kohad kokku. Samuti viska pilk peale külade kontaktisikutele: kui on miskit muutunud, anna aga julgelt teada.

Loodan siiralt, et edaspidi võtab maaelu- ja seltsitegevuse komisjon seda Külalehte eest vedada ja tagant tõugata ning vähemalt paaril korral aastas võiks olla Rahvalehe vahel pisut rohkem küla- ja maaelule keskendunud lugemist ja teavet.

Igatahes olen nende aastatega aru saa- nud, et elu maal on võimalik!

TEET REIER
Türi Rahvalehe toimetaja

Türi valla asustusüksused, rahvastik ja kontaktid

asustusüksus	rahvaarv	kontaktid	asustusüksus	rahvaarv	kontaktid
Aasuvälja	92	Tiia Mettus, tiiamettus@gmail.com 5660 7347	Pibari	7	
Arkma	52	Eda Hunt, eda2908@gmail.com	Piiumetsa	55	Annely Arras, annelyarras@gmail.com
Äiamaa	50	Eve Kõrs, 5373 1497	Poaka	119	Poaka lõunaosa: Imre Heinsaar, info@wile.ee 505 2948
Änari	77	Reeda Iismaa, reeda4@gmail.com, 557 2834	Põikva	104	Pille Amur, pille.amur@mail.ee, 514 9498
Jändja	44		Rassi	42	Elor Ilmet, elor.ilmet@rmk.ee 505 3401
Jõeküla	29	Katrin Antson, katrin.antsen@gmail.com, 508 3048	Raukla	71	Kati Nõlvak, kati.kenk@gmail.com, 557 6677
Kabala	270	Õnne Roosileht, onne.roosileht@mail.ee, 528 0246	Reopalu	100	Sirlika Loitmets, sirlika.lauk@mail.ee, 5858 6006
Kahala	91	Sigrit Kreitsmann, Si_kuu@hotmail.com, 5858 1227	Retla	126	Monika Reinberg, monika.kullamaa@gmail.com, 5347 4845
Karjaküla	61	Kalle Nõmmik, 516 1527	Rikassaare	12	
Kirna	134	Liia Randmaa liia.randmaa@gmail.com 5667 7413	Roovere	25	Annely Arras, annelyarras@gmail.com
Kolu	142	Janno Ormus, janno.ormus@gmail.com , 5691 9366	Rõa	150	Lembit Küüts, lembitkyyts@gmail.com
Kullimaa	13		Saareotsa	37	Annely Meerbach, annely.meerbach@gmail.com, 5698 0886
Kurla	40	Tiina Lohur, lohurtiina@gmail.com, 509 8964	Sagevere	20	Kaja Sepp, kajasepp@neti.ee 507 7543
Kõdu	7		Saueaugu	16	
Kädva	51	Tarmo Vest, tarmovest@gmail.com, 5663 9639, Eha Vist 5370 7635	Sonni	18	
Kändliku	38	Ülle Välimäe, kultuur@tyri.ee 528 8666	Särevere alevik	616	Veiko Valang, veiko.valang@mail.ee, 550 7576
Kärevere	68	Tiia Tuisk, tuisktiia@gmail.com	Taikse	159	Kristina Gudinas, taiksekylaselts@gmail.com
Käru alevik	358	Heili Burmeister, heili.burmeister@gmail.com	Tori	36	Egle Heinsar, egle.heinsar@gmail.com
Laupa	198	Marek Põllu, pollumarek@gmail.com, 5346 7848	Tännassilma	54	Peeter ja Tiina Särg, torimanor@gmail.com
Lauri	15		Türi linn	5029	Piret Lai, pirtsu.pirtsu@mail.ee, 5647 1617
Lokuta	64		Türi-Alliku	414	
Lungu	27		Vilita	18	Oleg Kuusik, info@tyrialliku3.eu
Lõõla	100	Leida Madrus, leidamadrus@gmail.com, 528 6978	Villevere	66	Diana Sild, diana.sild@gmail.com, 523 3270
Meossaare	48		Vissuvere	23	Marge Martjak, martjakm@gmail.com, 5635 3467
Metsaküla	32	Monika Kell, monikak2@hotmail.ee 5698 8665	Väljaotsa	30	Tõnu Kibena, valjaotsakula@gmail.com, 5595 4700
Mäeküla	42	Riina Trumm, riina.trumm@gmail.com, 5332 3903	Väljataguse	28	Andrus Suurkivi , andrus.suurkivi@gmail.com, 528 5492
Näsuvere	1	Tiina Teppo, teppotiina@hotmail.ee, 5668 8388	Väätsa alevik	573	Elle Kütt, ellekutt49@gmail.com 512 8598
Oisu alevik	309	Sille Varul, sillevarul@hotmail.ee, 529 2766	Ülejõe	50	Rait Pilipenko, rahvamaja@vaatsa.ee, 5347 7807
Ollepa	68	Annely Meerbach, annely.meerbach@gmail.com, 5698 0886			
Pala	91	Liia Randmaa, liia.randmaa@gmail.com, 5667 7413			

KÜLALEHE tegijatel on palve: kui te märkate antud loetelus vajakajäämisi, olgu selleks siis puuduolevad või vananenud kontaktandmed, andke sellest teada meiliaadressidel vallavalitsus@tyri.ee või kogukond@tyri.ee.

AJALOONURGAKE

Külaelule pilku heites tasub vaadata korra-ks ka umbes sajanditagusesse aega ehk siis aastatesse 1920–1940.

Eesti oli saanud iseseisvaks ja järsku oli nii palju õppida: erinevad õmblemise, kudumise, lõngaketramise, söögitegemise kursused olid neil kahel aastakümnel vägagi populaarsed kokkusaamise ja oskuste omandamise kohad. Lisaks kaitseliit, naiskodukaitse, erinevad maanaiste ja perenaiste seltsid, näitemän- gutrupid, laulu- ja pillikoorid, tantsurühmad jne. Tegevusi jätkus kõikjal ja kõigile.

Palju selliseid fotosid on säilinud ka türilase Rene Viljati kogus: kõrvalolevatel piltidel saabki näha ketramiskursuseid ja mesitarude valmistamise õppimist Laupal, Kolu-Karjaküla maanaiste seltsi ja üheks kokkusaamise vor- miks olid kindlasti ka talgud, mis on pildile jäänud Oisu kandis Väljaotsa külas.

FOTOD: RENE VILJATI KOGU

Dobeles linna sillahaljastus kukeharja, stepirohu ja begooniatega.

LEADER õppereis Läti andis mõtteid ja süstis tegutsemisindu

Lõuna-Järvamaa koostöökogu (LJKK) koostöös MTÜ-ga Türi Kogukonnaselts ning OÜ-ga Elise Aed korraldasid augusti keskel ühisprojekti „Elujõuline kogukond“ raames õppe- ja kogemusreisi Läti - Siguldasse ja Ventspils, et tutvuda erinevate lilleskulptuuride ja muude nüüdisaegsete lahendustega avaliku ruumi kujundamisel, koguda mõtteid ja ideid, mille kaudu meie oma elukeskkonda esteetiliselt kaunimaks ja atraktiivsemaks muuta. Teepealsete külastuskohtade valiku marsruudil tegi Reelika Marrandi Elise Aiast. Lätis on aia-pärleid palju ja tema valik langes paarile, mida saime külastada trajektooriga Türi-Ventspils-Türi suuremaid ringsõite tegemata. Esimesena astusime sisse üsna noorde, 2014. aastal loodud, kuid väga sordirikkasse Rauna kollektsioonaeada. Eriti uhke on nende hortensiate ja mändide kogu.

Järgmine peatuspaik oli Türi sõpruslinn Sigulda. Reisi üks eesmärgi oli leida ideid rajamiseks Türi kohti, kus inimesed saaksid teha selfisid ja neid jagades tutvustada Türi ilu ja olemasolu. Just sellise paigana jäid meile Siguldal silma värvikirevad vihmavarjud, mis on täidetud väga soodsa hinnaga ja vastupidavate suvelilledega (alatiõitsev begoonia ja viltleht) ning on justkui magnetiks selfistele. Lõuna-Järvamaa koostöökogu tegevjuht

KOMMENTAAR

Reisi lõppedes antud kirjalikus tagasisides toodi osalejate poolt tähelepanekutena välja, et iga külastatud linn loob oma kuvandit süsteemselt, koostööd tehes ja piirkonna eripära arvestades. Julgetakse teha suuri muutusi, olla omanäoline ning hästi osatakse kasutada Euroopa Liidu rahasid. Kasutatakse korralikult läbimõeldud kujundusi, rütmilisust, kordamisi ja pilkupüüdvaid detaile, oskuslikult sobitatakse kokku vana ja uut. Maastiku omapära arvestades suudetakse paigad suhteliselt väheste vahenditega atraktiivseks ja külastatavaks muuta.

Ventspils näidet paralleeliks võttes tuleb tõdeda, et meie piirkonna arengute kavandamisel puudub kaugemale ulatuv „kotkapilk“, puudub ka konkreetne poliitilistest tormituultest mõjutamatu spetsialist või juht. Suuremat rõhku tasuks panna linnaruumi põnevatele detailidele, erinevaid tegevusi pakkuvatele mänguväljakutele ning mõnusaid puhke- ja lõõgastushetki võimaldavatele kaunistele parkidele ka meil. Ja ehk aitaksid Türi järve bakterite probleemi osas lahendust tuua just purskkaevud...?

Üsna üheselt olid osalejad seda meelt, et me peaksime hoiduma lahendustest, mis ei ole jätkusuutlikud või vajavad liiga kulukat ülalpidamist. Samas peaksime hoiduma suhtumisest, et seda ja seda ei saa teha sellepärast, et... Kui on selge visioon ning ühine tahtmine ja kokkulepe, siis suudab õigeid koostööpartnerid kaasaates tõenäoliselt ka meil nii mõndagi teha.

RIINA TRUMM
Lõuna-Järvamaa koostöökogu tegevjuht

Suvel on pargis matkarajad, talvel suusarajad, parki tullakse kokku pidupäevadeks, sh on olulisel kohal pidustused, mis on seotud nõidade ja ravitsejatega. Ka pargi külastajad riietuvad siis kõik vastavatesse kostüümidesse. Pargis jäid silma puukujud, pajuviitstest tehtud erinevad punutised ja huvitavad suunaviidad. Vahvaks üllatuseks oli üsna alles loodud ringikujuline aiaosa, kus iga külaline sai välja otsida druiidide horoskoobi järgi enda puu.

Ventspils külastusel saime üllatada, kuidas ühest 30 aastat tagasi kohe väga koledast linnast on linnaarhitekti oskuslikul eestvedamisel kujundatud peresõbralik sadamalinn, kus on mõnus olla nii kohalikel kui ka turistidel. Linna arhitekti sõnul on linna

ilu võtmeks lilled, lilled, lilled ja veelkord lilled. Ühises arutelus tõdesime, et Ventspils iseloomustab ideede rohkus ja nende elluviimisoskus ning seegi, et midagi ei jäänud tegemata raha pärast. Kirjutatakse hoolega projekte ja taotlusi. Ohhetasime ja ahhetasime linnaparkide ja purskkaevude juures, imetlesime värvikirkaid peenraid, kus valdavalt oli püsikuid ja suvelilli pooleks, lilleskulptuure, efektselt püüdnud pöösagruppe ja silmatorkavaid skulptuure. Põgusalt külastasime ka huvitavate välisilmetega uusehitisi, näiteks liivaluuteid meenutava kujuga teaduskeskus. Märkasime, et haljastus oli sobitatud toon-toonis hoonega ja see pani mõttes paralleele tõmbama Türi põhikooli- ja spordihoonega.

Tähepanu ja imetlust tekitas ka ülisuur purjekas-purskkaevu kompleks, kus küll küllale liiga ei teinud. Reelika Marrandi hinnangul olid siin kõik võimalused ära kasutatud. „See purskkaev suliseb, aurab, purskab, kukub veekardinana, valgub kosena üle ääre jne. Lisaefekti loob tulede-mäng, mida on nauditav jälgida pimeduse saabudes,“ märkis ta.

Õppereisi viimasel päeval toimunud ringkäigul meteoriidikraatri serval asuvas ligi 9000 elanikuga Dobeles linnas paitas meie silma haljastuse lihtsus, mõjus ja soodsus. Hea ajaloo kasutuse näitena tutvustati meile linna munakividest keskvaljakut, linnakaevu juures olevat avalikku joogikohta ja modernse lähenemisega mitmetasandilist parki, mis oli rajatud erinevatest konkurssiprojektidest koondatud parimatest ideedest. Park on populaarne jalutus- ja puhkekoht ning selle haljastuses paistsid taas silma läbisegi seatud püsi- ja suvelilled.

Dobeles lossimüüri taga asus avatud ravimtaimede aed, kus olid kõrgpeenrad 100 erineva ravimtaimiga, sh piibeleht, artišokk, sibul, mägisibul, kopsurohi.

Reisi lõpetasime suursuguses Rundale lossiaias jalutades. Seda küll pea 30 kraadises soojas, kuid roosifännidele on see aed tõeline maiuspala ilmast hoolimata. Erilise ilu kõrval jäid silma ka lehtedeta puud, mille siltidel selgitus, et inimesed ei pahandaks, miks need jändrikud on maha võtmata.

Korraldajad loodavad, et õppe- ja kogemusreisil osalenud 26 Türi ja Imavere piirkonna ilusse ja tuntuksesse panustajat said igaüks vähemalt kolm head ideed ja veel rohkem indu oma tegemistesse.

REELIKA MARRANDI JA SILVI LUKJANOV

Ventspils teaduskeskuse toon-toonis haljastus.

Dobeles lihtne ja mõjus linnahaljastus.

Dobeles linnapargi looklev lillepeenar.

MÜÜME JA HINDAME
SINU KODU!

Kõik teenused ühest kohast!
Kinnisvara müük, üür,
konsultatsioon, hindamine
ja seadustamine!

Võta ühendust!
Lea Kerma
512 4236
lea.kerma@arcovara.ee

ARCO VARA

Biolagunevatest jäätmetest

Vastavalt Türi valla jäätmehoolduseeskirjale on biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete kogumine ning korraldatud jäätmeveos üleandmine kohustuslik:

1) tiheasustusalal asuval jäätmevaldajale, kes kutse- või majandustegevuses tegeleb majutuse, toidlustuse, toiduainete töötlemise või nendega kauplemisega või kelle majandustegevuses tekivad biolagunevad köögi- või sööklajajäätmed;

2) tiheasustusalal asuvate korterelamute jäätmevaldajatele;

3) jäätmevaldajale, kes ei rakenda jäätmetekkekohal kompostimist.

Seega jäätmevaldajad, kes ei rakenda kompostimist, peavad hakkama andma jäätmevedajale biojätmeid eraldi mahutiga üle. Kui kinnistul rakendatakse kompostimist, siis on võimalus sellest teada anda Türi valla jäätmevaldajate registri iseteeninduse kaudu <https://service.eomap.ee/tyrivald/app/jaاتمكائتلس>

Jäätmevaldajad, kes said biojätmete projekti raames endale Türi vallalt kiirkompostri ning jäätmevaldajad, kes on juba teavitanud oma kinnistul kompostimisest, ei pea seda uuesti tegema.

Seejuures tuleb kompostimisel järgida Türi valla jäätmehoolduseeskirjast tulenevaid tingimusi:

1) Kinnistul tekkivaid biolagunevaid aia- ja haljastusjätmeid ning toidujätmeid on lubatud kompostida jäätmete tekkekoha kinnistul kinnistes kompostrites, kuhu ei pääse ligi linnud ega loomad. Kompostriks sobib ka oma tehtud kompostimiskast.

2) Aia- ja haljastusjätmeid (ilma toidujätmeteta) võib kompostida ka lahtises kompostiaunas ainult oma kinnistul.

3) Kompostiaun või komposter peab paiknema vähemalt ühe meetri kaugusel naaberkinnistust, kui naabrid ei lepi kokku teisti.

4) Kompostiaun või komposter peab paiknema vähemalt kümne meetri kaugusel joogivee kaevust.

5) Kompostitavat materjali peab paigutama, ladustama ja käitlema tervisele ja ümbruskonnale kahjutult ning nii, et see ei põhjustaks kahjurite ja haisu levikut. Biolagunevate jätmete kompostimisel tuleb tagada, et toimuksid aeroobsed lagunemisprotsessid.

6) Korrastamata, roiskuva, haisva, prügise, taimemahajäätmete levitava, keskkonnale ja tervisele ohtliku ning mittesobivasse kohta rajatud kompostimiskoha peab omanik omal kulul likvideerima.

Aia- ja haljastusjätmetest

Alates 1. augustist 2023 on aia- ja haljastusjätmete äravedu liidetud korraldatud jäätmeveoga ning seda teenust osutab Ragn-Sells AS. Türi haldus enam aia- ja haljastusjätmete (sealhulgas puulehtede) vedu ei teosta.

Jäätmevedajale AS-le Ragn-Sells on võimalik aia- ja haljastusjätmeid (sh puulehti, muru, väiksemaid oksa) üle anda kuni 150 l läbipaistvas jäätmekotis (ühe koti täiskaal kuni 20 kg), mille maksumus on 0,69 senti. Biolagunevate aia- ja haljastusjätmete jäätmevedu korraldatakse perioodil 1. mai kuni 30. november. Tellimuse soovist tuleb teada anda AS-le Ragn-Sells telefoni teel 606 0439, e-posti teel tellimus@ragnsells.ee või iseteeninduses www.ragnsells.ee/iseteenindus

Võimalus on aia- ja haljastusjätmeid üle anda ka Türi jäätmejaama (Türi linn, Viljandi tn 17b). **Avatud 1. november–31. märts N-R 13–18 ja L, P 11–14 ning 1. aprill–31. oktoober K-R 13–19 ja L, P 11–15.** Lisaks võib biolagunevaid aia- ja haljastusjätmeid jäätmetekkekohal kompostida (aia- ja haljastusjätmeid on lubatud kompostida kompostiaunas). Juhime tähelepanu, et vastavalt Türi valla jäätmehoolduseeskirjale on keelatud põletada aiajätmeid (sh puulehti).

TEADE

Tasuta õigusabi eakatele (Türi kultuurikeskuses I korrusel kell 10–13): 11. september, 16. oktoober, 13. november, 11. detsember

Türi vallavalitsus kuulutas välja konkursi Türi valla haridustöötaja 2023

Türi vald premeerib iga aasta sügisel kolme haridustöötajat, kelle eelmise õppeaasta panus hariduseesmärkide saavutamisel on olnud silmapaistev ning kelle igapäevane tegevus haridustöötajana on kogukonnas tunnustatud.

Haridustöötaja nimetatud konkursi mõistes on Türi valla haridusasutuse, s.o Türi valla üldhariduskooli, huvikooli ning koolieelse lasteasutuse töötaja või isik, kelle töö või tegevus on seotud õpetamise, kasvatamise või haridusasutuse arendamisega.

Põhjendatud ettepanekuid haridustöötajate premeerimiseks võivad teha kõik asutused või isikud. Iga isik või asutus saab esitada ainult ühe kandidaadi.

Konkursi võitnud haridustöötajatele määratakse Türi valla eelarvest konkursi väljakuulutamise hetkel kehtiv üldhariduskooli õpetaja kuupalga alammääraga võrdne rahaline preemia ning talle omistatakse

tiitel Türi valla haridustöötaja 2023. Türi valla haridustöötaja 2023 aunimetuse ja preemia saajaid ning nominente tunnustatakse 5. oktoobril Türi vallavalitsuse korraldataval tänuüritusel Türi kultuurikeskuses. Tähtajaliselt esitatuks loetakse ettepanekud, mis on esitatud Türi vallavalitsuse kui ametiasutuse kantseleisse või e-postile vallavalitsus@tyri.ee hiljemalt 21. septembril kell 12.

Konkursi laureaadi valib välja kolmeliikmeline ajutine

komisjon, kuhu kuuluvad käesoleval aastal haridusspetsialist Kati Nõlvak – Türi vallavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonna esindaja; Pipi-Liis Siemann – Türi vallavolikogu haridus- ja noorsookomisjoni esindaja ja Jane Reiljan-Rajasaar. Komisjoni esimees on Kati Nõlvak.

Konkursi laureaadi kinnitab komisjoni ettepanekul Türi vallavalitsus. Kandidaate hinnatakse eelkõige kandidaadi esitaja kirjaliku ettepaneku alusel. Kandidaadi esitaja peab

ettepanekus välja tooma kandidaadi isikliku panuse Türi valla hariduselu edendamisel ja hariduseesmärkide saavutamisel ning põhjendama, miks kandidaat väärib Türi valla hariduspreemiat. Preemia makstakse preemiasaajatele välja vallavalitsuse määratud tähtaja jooksul.

Möödunud aastal pälvisid tiitli Türi valla haridustöötaja 2022 ning rahalise preemia Käru põhikooli õpetaja Liia Sizask, Retla-Kabala kooli Oisu lasteaia õppetöö korraldaja ja Linnupesa rühma õpetaja Siiri Rätsep ja Laupa põhikooli eesti keele ja kirjanduse õpetaja Kerli Rhede.

Märgake ja tunnustage kolleege, õpetajaid, haridustöotajaid!

Lisainfo: Triin Pärna, hardus- ja kultuuriosakonna juhataja 5332 9722, triin.parna@tyri.ee

Pildil on Türi valla haridustöötaja 2022 tunnustuse pälvinud Siiri Rätsep (vasakult), Kerli Rhede ja Liia Sizask.

FOTO: KELLY JÕESOO

31. augusti Türi vallavolikogu istung

Türi vallavolikogu II koosseis kogunes istungiks 31. augustil Türi vallamajas. Volikogu istungi päevakorras oli kuusteist punkti.

• Türi vallavolikogu alaliste komisjonide esimehed tegid ülevaate komisjonide tööst.

• Türi valla arengukava aastateks 2024–2028 ja eelarvestrateegia aastateks 2024–2028 II lugemine, muudatusettepanekute hääletamine. Türi vallavolikogu menetles laekunud muudatusettepanekuid ja otsustas lõpetada eelnõu II lugemise

• Türi valla soojamajanduse arengukava I lugemine. Türi vallavolikogu otsustas lõpetada eelnõu I lugemise ja saata eelnõu avalikustamisele.

• Türi valla arengukava aastateks 2024–2028 ja eelarvestrateegia aastateks 2024–2028 vastuvõtmine. Türi vallavolikogu otsustas uue perioodi arengukava ja eelarvestrateegia vastu võtta.

• Türi valla kliimakava koostamise ning rohelise valla visiooni loomise kontrolli tulemuste kinnitamine. Türi vallavolikogu luges revisjoni täidetaks ja andis Türi vallavalitsusele kui ametiasutusele ülesande alustada Türi kui rohelise valla visiooni koostamist hiljemalt 2024. aasta esimesel poolaastal.

• Türi valla ja Paide linna vahelise piiri muutmise algatamise kohta seisukoha andmine. Türi vallavolikogu otsustas mitte nõustuda Paide linnavolikogu ettepanekuga Türi valla ja Paide linna vahelise piiri muutmise algatamiseks põhjusel, et Paide linnavolikogu otsuses märgitud piirkonna elanike võimalused avalike teenuste tarbimiseks ning nende huvid on jätkuvalt kaitsitud Türi valla koosseisu kuuludes ning Türi vald on valmis piirkonna elukeskkonna ja elanikele vajalike teenuste arendamiseks jätkama heanaaberlikku koostööd Paide linnaga.

• Türi vallale kuuluva korteriomandi võõrandamine. Türi vallavolikogu otsustas võõrandada Türi vallale kuuluva korteriomandi (Paide tn 22-7) avalikul enampakkumisel.

• Vallavara võõrandamisest keeldumine. Türi vallavolikogu otsustas, et ei soovi Türi valla omandis olevaid kinnisasju (Kraaviveere, Kuldnoka tn 7, Staadioni tn 20) võõrandada, kuna vajab neid kinnisasju avalike ülesannete täitmiseks ning soovib kinnisasju kasutada vastavalt kehtivatele planeeringutele.

• Türi valla avalikel aladel kauplemiseks lubade andmine.

Türi vallavolikogu otsustas anda load kauplemiseks ja kauplemise korraldamiseks mittetulundusühingule Türi Aianduse ja Mesinduse Selts (Türi kesklinna pargi kinnisasi ürituse Türi õunafestival ja sügislaad 2023 raames) ning osaühingule Kõrvalpala (osa Tallinna tänav L1 kinnisasjast).

• Türi vallavolikogu 30. novembri 2017 määruse nr 12 „Türi valla finantsjuhtimise kord“ muutmine. Türi vallavolikogu otsustas muuta kehtivat finantsjuhtimise korda.

• Türi vallavolikogu 28. detsembri 2017 määruse nr 15 „Türi valla eelarvest kultuuri-, spordi- ja noorsootöö edendamiseks, kohaliku omaalgatuse toetamiseks ning elukeskkonna arendamiseks toetuste taotlemise ja kasutamise kord“ muutmine.

Türi vallavalitsus võttis eelnõu tagasi ja suunab täiendavate ettepanekutega arutelule volikogu alalistesse komisjonidesse.

• Haldusülesande täitmiseks volituse andmine. Türi vallavolikogu otsustas alates 1. oktoobrist 2023 31. detsembrini 2023 volitada mittetulundusühingut TÜRİ SPORDIKLUBIDE LIIT

Türi valla nimel täitma spordiseaduse § 3 punktis 21 kohalikule omavalitsusele pandud ülesannet ning Türi vallale kuuluvate spordirajatiste ja -vara allkasutusse andmist.

• Türi vallavolikogu 26. novembri 2020 määruse nr 14 „Sotsiaalhoolekandeline abi andmise kord“ muutmine. Türi vallavolikogu otsustas muuta kehtivat sotsiaalhoolekandeline abi andmise korda.

• Sotsiaalhoolekande seadusest tulenevalt eluruumi tagamise teenuse osutamiseks määratud elamute ja eluruumide muutmise. Türi vallavolikogu otsustas muuta teenuse osutamiseks määratud elamute ja eluruumide nimekirja.

• Türi vallavolikogu sotsiaal- ja tervishoiukomisjoni koosseisu muutmine ning komisjoni koosseisu uuesti kinnitamine. Seoses Kaia Iva volituste lõppemisega Türi vallavolikogu sotsiaal- ja tervishoiukomisjoni liikmena arvati valimisliidu Koduvad Türi esindajana komisjoni koosseisu Jane Reiljan-Rajasaar ning komisjoni koosseisust arvati välja Maili Annikov.

• Informatsioon – 1) Türi valla 2023. aasta eelarve täitmise; 2) liitumisvõimaluste tagamisest Türi valla ÜVK aladel; 3) Retla-Kabala kooli hoolekogu avalik pöördumine.

TÜRI VALLAVALITSUS

Alates 21. august 2023 muutusid Türi valla sotsiaalosakonna ametnike kohapealsed vastuvõtuajad

- Perede heaolu spetsialist Elli Kiviorg esmaspäeviti kell 9–15;
- lastekaitsespetsialist Deana Krotova teisipäeviti kell 9–15;
- lastekaitsespetsialist Leila Suits kolmapäeviti kell 9–15;
- eestkostespetsialist Kaidi Rammo teisipäeviti 9–13 ja kolmapäeviti 14–17;
- sotsiaaltöõspetsialist Astrit Fedoritš esmaspäeviti, kolmapäeviti ja neljapäeviti kell 9–15;
- sotsiaaltöõspetsialist Kaja Laanest esmaspäeviti, kolmapäeviti ja neljapäeviti kell 9–15;

- sotsiaaltöõspetsialist Krista Marrandi Oisu teeninduskohas teisipäeviti kell 14–16 ja neljapäeviti kell 8–12, Kabala teeninduskohas esmaspäeviti kell 14–16 ja kolmapäeviti kell 9–13;
- sotsiaaltöõspetsialist Pilleriin Mandle Käru teeninduskohas esmaspäeviti kell 9–13, Väätsa teeninduskohas kolmapäeviti kell 9–13.

Muul ajal võtavad ametnikud kliente vastu kokkuleppeliselt.

Revisjonikomisjon avastas Türi halduse tegevuses raskeid rikkumisi

Revideerimise käigus ilmnes, et Türi haldus eiras mullu korduvalt seadust ja Türi vallas kehtivat finantsjuhtimise korda, soetades erinevaid esemeid/sõidukeid enne valla (lisa)eelarve jõustumist. See-juures peab haldusfirma juht finantsrikkumisi tavaliseks praktikaks.

Türi vallas on 18 avaliku raha eest tegutsevat asutust, sh vallavalitsus. Volikogu ja vallavalitsus peavad nende tegevust pidevalt jooksvalt kontrollima, juhendama ja suunama. Lühidalt, vallavalitsus peab valitsema ja volikogu revisjonikomisjon valitsust ja selle allasutusi kontrollima. Tõsi, tagantjärele komisjon ei korralda ennetavat ega jooksvat kontrolli. See ülesanne on vallavalitsusel.

Järgnevalt annan ülevaate Türi valla kõige suurema eelarvega allasutuse, Türi halduse revisjonist. Revisjoni pealkiri oli „Türi Halduse 2022. aasta ostude ja hangete nõuetekohasuse kontroll ning valla heakorra, teede ja tänavate hoolduse analüüs“. Revisjoniakt on kõigile kättesaadav Türi vallavalitsuse dokumendiregistrist. Järgnevalt toon välja kõige suurema probleemi, mis selgus kontrolli käigus.

Türi haldus on 2022. aastal korduvalt eiranud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadust ja Türi valla kehtivat finantsjuhtimise korda, soetades erinevaid esemeid/sõidukeid enne valla (lisa)eelarve jõustumist. Seaduse järg on valla- ja linnavalitsusel, kohaliku omavalitsuse ametiasutusel ja ametiasutuse hallataval asutusel keelatud teha tehinguid, mis ei ole eelarves ette nähtud. Türi valla finantsjuhtimise korra järgi on keelatud vallavalitsusel, ametiasutusel ja ametiasutuse hallatavatel asutustel teha tehinguid, mida ei ole vallaeelarves ette nähtud, välja arvatud

KADRI PAAS
Türi vallavolikogu revisjonikomisjoni esimees

seadustes nimetatud juhtudel. Ent Türi haldus eesotsas juhataja ja vallavolinik Elari Hiisiga ei järginud kehtivaid kordasid. Hiisi revisjonikomisjonile antud ütlustest selgus, et ta sai valla allasutuse juhina jõustumata eelarvetest hoolimata ostudeks ja tegevusteks heakskiidu vallavalitsusest. „Kõik pöördumised ja küsimised jäid kirjaliku vastusega, kuigi luba tegevusteks, sh soetuste tegemiseks suusõnaliselt anti. Näiteks ilma eelarves olemata 250 000 euro eest teede investeeringuid - vallavalitsuse liikmete käsk teha, lubades selle raha lisaeelarvega tagasi eelarvesse panna. Kõik investeeringud olid eelnevalt planeeritud ja kooskõlastatud ning vallavanem, valdkonnajuht, finantsjuht olid teadlikud ning tegelikkuses soovitasid need kulud ära teha, et eelarvesse lisame ning vajadus on need enne juba soetada,“ rääkis Hiis komisjonile.

Revisjonikomisjon küsis seepeale Türi valla finantsjuhilt Tiina-Mae Kuusikult, kas Kuusik andis valla finantsjuhina Türi haldusele loa jõustumata eelarvetest hoolimata kulutusi teha. „Finantsjuht seda õigust pole andnud, aga on olnud olukorras, kus arved tuleb tasuda, kuna need on seotud sõlmitud lepingute vms sellisega,“

vastas Kuusik kirjalikult. Toona ei olnud finantsjuht veel vallavalitsuse liige. Hiis kordas 17. mail revisjonikomisjonile veelkord oma varasemat väidet, kinnitades, et vallavalitsusest lubati iga kord, et isegi juhul, kui ost oli sooritatud enne eelarve jõustumist, legaliseerida see tagantjärele ära. Hiisi sõnul on kohalikus omavalitsuses selline asjaajamine tavaline. „Nii on tehtud enne mind, varem ja kindlasti tehakse ka edaspidi,“ rääkis Hiis.

Hiisi sõnul suhtles ta ostude asjus, mis tehti enne (lisa)eelarve jõustumist, alati eelkõige toonase valla majandusvaldkonna juhi Mart Järvikuga (EKRE) ja sai Järvikult ostudele alati suulise heakskiidu. See-juures tõi Hiis välja veel kuus näidet, kuidas Türi haldus rikkus mullu ja tänavu Türi valla finantsjuhtimise korda.

Kuna Türi haldus kasutas avalikku, st Türi valla maksu-maksja raha vastavalt Mart Järviku ja Elari Hiisi suvale, siis tegi revisjonikomisjon ettepaneku hinnata Türi halduse tegevus 2022. aastal mitterahuldavaks hangete ja ostude korraldamise osas. Komisjoni hinnang oli täpselt samasugune nagu ka varasema revisjonikomisjoni esimehe Pipi-Liis Siemanni (REF) seisukoht, kelle juhtimise all alustas revisjonikomisjon Türi halduse 2022. aasta tegevuse kontrollimist.

Ühtlasi tegi komisjon ettepaneku luua asutuse juurde nõukogu, mis aitaks kavandada Türi halduse tegevusi, anda nõu nende planeerimisel ja kulude otstarbekuse analüüsimisel.

Kui revisjonikomisjoni akt, otsus ja ettepanekud jõudsid volikogu ette, kaitses praegune valitsuskoalitsioon eesotsas Kaia Ivaga finantskorda rikkunud koalitsioonikaaslast tüliselt. Erinevalt Iva koalitsioonikaaslasest Siemanni juhitud

komisjonist, mis leidis, et Hiis on valla kehtivaid kordasid rikkunud ja seetõttu tuleb Türi halduse tegevus eelnevalt nimetatud valdkondades hinnata mitterahuldavaks, siis Iva meelest sai Türi haldus eesotsas koalitsioonikaaslasega 2022. aastal rahuldavalt hakkama. Samuti hääletas Türi valitsev koalitsioon maha ettepaneku luua Türi halduse juurde nõukogu, mis on sisuliselt asutuse tegevuse kontrollorgan.

Eriti kurioosne oli aga tõik, et samal volikogu istungil, kus volinikud lahkasid Türi halduse mulluseid rikkumisi pikalt ja laialt, üritas Elari Hiis rikkuda täpselt samasuguses vormis uuesti Türi valla finantskorda. Nimelt soovis Hiis rajada Kärusse nn prillikivi parki. Mida saab kellelgi olla korda tehtud avaliku ala vastu. Ainult et järjekordselt surus Hiis rahastamisotsust moel, mille revisjonikomisjon oli just hukka mõistnud.

Nimelt ei olnud pargi kor- rastamiseks ette nähtud raha ühelgi Türi valla eelarvemaal. Revisjonikomisjoni esimehena küsisin, miks ei lasknud Türi haldus lisada pargi kor- rastamiseks mõeldud summat Türi valla 2023. aasta eelarvesse selle koostamise kestel. Oleks see seal kirjas olnud, poleks keegi selle vastu protestinud. Hiisi sõnul jäänud see välja „tööõnnetuse“ tõttu. Mnjah või harjumusest rahakulutusi tagantjärele legaliseerida...

Igatahes, pärast pikka opositsiooni sh siinkirjutaja kisa, nõustusid valitsejad eesotsas vallavanem Sulo Särkineniga koostama lisaeelarve, millesse kanti Käruga pargi kor- rastamiseks vajalik summa, volikogu kogunes elektrooniliselt juulis, kiitis lisaeelarve heaks ja vähemasti seekord kulutas Türi haldus valla maksumaksja raha korrektselt.

Türi valla avalikud paberi- ja kartongikonteinerite asukohad

- 1) Arkma küla, Arkma vana tee
- 2) Kabala küla, Pärna tn 10
- 3) Kahala küla, Sireli tn 15
- 4) Karjaküla, Vahtra
- 5) Kirna küla, Mäe tee
- 6) Kirna küla, Sireli tee
- 7) Kolu küla, Sooäärse
- 8) Kädva küla, Tagavälja
- 9) Kärü alevik, Aia tn 20
- 10) Kärü alevik, Turu tn 1 (kesk-konnajaama juures)
- 11) Laupa küla, Pargi tn 3
- 12) Laupa küla, Laupa mõis
- 13) Lõõla küla, Tamme
- 14) Oisu alevik, Estonia pst 1
- 15) Oisu alevik, Lasteaia tänav
- 16) Ollepa küla, Meierei
- 17) Piiumetsa küla, Töökoja
- 18) Poaka küla, Hermansonini tee
- 19) Reopalu küla, Kase tn 2
- 20) Rõa küla, Garaaži tee
- 21) Saueaugu küla, Savi
- 22) Särevere alevik, Tehnikumi tn 4
- 23) Särevere alevik, Mäe tn 2a

- 24) Taikse küla, Pihlaka tn 32
- 25) Tori küla, Raadiojaama tn 6
- 26) Türi linn, Hariduse tn 1
- 27) Türi linn, järve ääres (F. J. Wiedemanni tn 13 taga hal- jasalal)
- 28) Türi linn, Tehnika tn 12 (Lokuta lasteaed)
- 29) Türi linn, Vabaduse tn 1a
- 30) Türi linn, Vabaduse tn 2a (Kesklinna lasteaed)
- 31) Türi linn, Vanemuise tn 8
- 32) Türi-Alliku küla, Silla tee 1 (Türi-Alliku lasteaed)
- 33) Villevere küla, Meierei
- 34) Väätsa alevik, Kooli tn 12
- 35) Väätsa alevik, Põllu tn 2
- 36) Väätsa alevik, Ülejõe parkla
- 37) Änari küla, Rea tee

Hetkel Türi jäätmejaamas asu- vad paberi ja kartongi konteinerid paigutatakse pärast 1. oktoobrit ringi Türi linna teistesse kohtadesse. Lisaks on paigal-

damisel veel avalikke paberi- ja kartongijäätmete konteinereid Türi linna. Samuti vaadatakse jooksvalt üle vastavalt täitu- vusele konteinerite suurused ning tühjendamise sagedused. Juhime tähelepanu, et vas- tavalt Türi valla jäätmehoolduseeskirjale on paberi- ja kartongijäätmete kogumine ning korraldatud jäätmeveos üleand- mine kohustuslik: - tiheasustusalal asuvale jäät- mevaldajale, kelle kutse- või majandustegevusest tulenevalt tekivad paberi- ja kartongijäät- med; - tiheasustusalal asuvate korter- elamute jäätmevaldajatele. Samuti on võimalus tiheasustusalal asuvate eramajade jäätmevaldajatel ala- tes 1. augustist 2023 korraldatud jäätmeveo raames anda üle maja- pidamises tekkivaid paberi- ja

kartongijäätmeid (ajalehed, aja- kirjad, kataloogid, reklaam- materjalid, töövihikud, paberist ja kartongist kaustikud, kontoripa- ber, papp jms). Eramajade jäät- mevaldajatel on lubatud lisaks konteinerile jäätmeid üle anda ka pakituna pappkarpi, paberist jäätmekotti või seotud pakina. Paberi- ja kartongijäätmete üle- andmine on tasuta.

Tellimuse soovist tuleb teada anda AS-le Ragn-Sells telefoni teel 606 0439, e-posti teel tel- limus@ragnsells.ee või iseteeninduses www.ragnsells.ee/ iseteenindus.

Jäätmevaldajad, kes ei ole kohustatud paberi- ja kartongi- jäätmeid tekkelkohal jäätmeve- dajale üle andma, saavad viia paberi- ja kartongijäätmeid vastavasse avalikku kogumis- konteinerisse.

TR

Suvised huvitegevuse sõidukulu hüvitamise tähtaeg läheneb

15. september on viimane päev kui saab Türi vallavalitsusele esitada taotlusi suvekuudel huvitegevuses osalemiseks tehtud sõidukude hüvitamiseks.

Hüvitamise määr lähtub konkreetsetl iga noore kodu ja huvitegevuse toimumise koha vahelisest kaugusest. Näiteks kui vahemaa huvitegevuse toimumise koha ja kodu vahel on 8 km, hüvitatakse huvitegevuses osalemiseks tehtud sõidukulu vastavalt tegelikult tehtud kulule, aga mitte rohkem kui 80 eurot ühe taotlusperioodi ehk kolme kuu kohta, 26 km kaugusel elava lapse puhul on see piirmäär 260 eurot. Maksimumpiirmääraks jääb endiselt 300 eurot, mis tähendab, et kui õpilane on valinud huvitegevuse, mis on tema kodust 50 km kaugusel, ei hüvitata talle suuremat summat kui 300 eurot.

Taotlusesse on taotlejal vaja kirja panna distantis kodu ja huvitegevuse toimumiskoha vahel, sest just see on aluseks piir- määrale. Samuti tuleb kindlasti märkida taotlusperioodil osale- mise kordade arv, mis tõi kaasa sõidukulu. Seega, ei lähe arvesse distantstil toimunud korrad, vaid ikka vaid need, millega kaasnes õpilase sõit huvitegevuse toimumiskohta ja tagasi koju. Taot- lus tuleb taotleja poolt allkirjastada ning taotluse andmed tuleb kinnitada ka huvitegevuse pakkuja esindajal ehk siis huvikoolil, ringijuhil või treeneril.

Sõidukulude hüvitamisest saab taotleda aasta jooksul nel- jal korral: september-november, taotluse esitamise tähtaeg 15. detsember; detsember-veebruar, taotluse esitamise tähtaeg 15. märts; märts-mai, taotluse esitamise tähtaeg 15. juuni; juuni-au- gust, taotluse esitamise tähtaeg 15. september.

Nii „Huvihariduses ja huvitegevuses osalemise toetamise kord“ kui ka taotluse vorm on leitavad Türi valla kodulehel (Vald- konnad, Haridus, noorsootöö, Taotluste vormid, Huvihariduses ja huvitegevuses osalemise toetamine).

Taotlusi võib esitada nii paberil vallamajja tuues, aga kiirem ja keskkonnasäästlikum on taotluse esitamine digiallkirjastatult elektroonselt aadressile vallavalitsus@tyri.ee .

Küsimuste korral palun helistada või kirjutada.

EVA SEERA, terviseedenduse spetsialist
5884 8780, Eva.Seera@tyri.ee

Kohaliku omaalgatuse prog- rammi sügisvoor on avatud

1. septembrist 2023 on avatud kohaliku omaalgatuse prog- rammi sügisvoor, kust kogukondadesse panustavad vaba- ühendused ja sihtasutused saavad oma tegevuseks toetust küsida.

Kohaliku omaalgatuse programmiga soovitakse kaasa aidata tugevate ja omaalgatusel põhinevate kogukondade tekkimisele ning püsimisele.

Toetust saab taotleda meetmest „Kogukonna areng“ (maksi- maalne toetus 2500 eurot), millega panustatakse kogukonna- liikmete teadmiste ja oskuste kasvu, kogukonna identiteedi tugevnemisse ja tõhusama koostöö tekkesse ning meetmest „Investeeringud ja kogukonnateenuste arendamine“ (maksi- maalne toetus 4000 eurot), millega panustatakse kogukonnale vajalike ja kogukonnaliikmete ühistegevust soodustavate avali- kus kasutuses olevate objektide rajamise ja arendamise ning kogukonnaliikmetele vajalike teenuste pakkumisse.

Toetust saavad taotleda avalikes huvides tegutsevad vaba- ühendused ja sihtasutused, kus ei osale liikmena kohalik omava- litsus ega riik ja mille liikmetest äriühingud ei moodusta rohkem kui poole. Maksimaalne toetussumma esitatud projekti kohta on olenevalt tegevusest kuni 4000 eurot ning omafinantseering peab olema 10% projekti kogumaksumusest.

2023. a. sügisvoorust läheb jagamisele 37 946,95 eurot. Taotlusvooru viib Järvamaal läbi SA Järvamaa ning taotlus tuleb esitada elektrooniliselt e-toetuse süsteemis hiljemalt 2. oktoobril kell 16.30.

Täiendav info, abimaterjalid ja taotluste lingid, hindamise juhendid jms on leitavad SA Järvamaa kodulehelt Kohaliku Oma- algatuse Programmi viite all olevatest linkidest. Lisainfo: Maile Kesküla, KOP tehniline menetleja tel: 5624 3839, e-post: maile@jarva.ee

Segapakendi äraandmine

Alates 1. augustist 2023 on võimalus Türi valla kinnistutelt kor- raldatud jäätmeveo raames anda üle ka majapidamises tekkivaid segapakendeid (plast, metall, tetra). Segapakendeid on võima- lik üle anda kas jäätmekotiga (150 l) või omale sobiva suuruse konteineriga. Eramajadel on võimalik segapakendeid üle anda jäätmekotiga ning aastane kogus jäätmekotte (2 kotti veokorra kohta) antakse korraga jäätmevedaja poolt kätte. Segapakendi jäätmekoti või konteineri (olenemata konteineri suuruselt) tüh- jendamine kord maksab 0,30 eurot.

Tellimuse soovist tuleb teada anda AS-le Ragn-Sells telefoni teel 606 0439, e-posti teel tellimus@ragnsells.ee või iseteeninduses www.ragnsells.ee/iseteenindus.

Jätkuvalt on võimalus pakendeid viia vastavasse avalikku kogumiskonteinerisse.

PAIDE MUUSIKA- JA TEATRIMAJA

36. HOOAJA

PAIDE MUUSIKA- JA TEATRIMAJA

PAIDE MUUSIKA- JA TEATRIMAJA

Kuupäev	Algusaeg	Sündmus	Tavahind	Piletisaja hind
SEPTEMBER				
07.09	19.00	Teater R.A.A.A.M. etendus "Audients"	27/23 €	22/19 €
14.09	19.00	Jazzkontsert: Maarja Aarma MA	12/10 €	10/8 €
20.09	19.00	Ugala Teater „Võrku püütud“	25 €	18 €
28.09	19.00	Rakvere Teater: „Ettevaatust, õnn!“	27/18 €	Piletid -30% kuni 4.-10.09
29.09	19.00	Kammerorkester ME103+solistid	15/10 €	12/8 €
OKTOOBER				
08.10	17.00	Kontsert Trio Naturale 30	15/10 €	12/8 €
09.10	11.00 ja 12.30	Rahvuskooper Estonia lapsed - programm „Orkestrimäng“	10 €	8 €
12.10	19.00	Siri Sitski kontsert „Oma laulud“	15/10 €	12/8 €
27.10	19.00	Paide Teater "Konsillium"	25/21 €	20/18 €
28.10	19.00	Paide Teater "Konsillium"	25/21 €	20/18 €
NOVEMBER				
03.11	19.00	VAT TEATER: "Agnes, kroonikud ja psühhokroonikud"	23 €	15 €
11.11	19.00	Festival palIDA III - Tiibet	20/15 €	18/12 €
15.11	19.00	Endla teater "Norman Valitaja"	24 €	17 €
23.11	19.00	Paide Teater: "Monstera Deliciosa"	25/21 €	20/18 €
24.11	19.00	Paide Teater: "Monstera Deliciosa"	25/21 €	20/18 €
29.11	19.00	Rakvere Teater: „Metamorfoos“	27/18 €	Piletid -30% kuni 4.-10.09
DETSEMBER				
04.12	17.00	Estonia - Kontsert kõige pisematele	10 €	8 €
11.12	19.00	Endla teater "Langev Täht"	24 €	17 €
29.12	19.30	Aastalõupidu "See pole veel kõik!"	59/29 €	49/25 €

2-9.09 TOIMUVATELE KINOSEANSSIDEL ON KÕIKIDELE PILET 4€!

PAIDE MUUSIKA- JA TEATRIMAJA
SÜGIS 2023

SEPTEMBER
Kuni 09.09 Piletite sooduskampaania!
7.09 kell 19 Teater R.A.A.A.M: "Audients"
14.09 kell 19 Eesti Jazzliit: Maarja Aarma MA
20.09 kell 19 Ugala Teater „Võrku püütud“
28.09 kell 19 Rakvere Teater: „Ettevaatust, õnn!“
29.09 kell 19 Kammerorkester ME103

Kassa on avatud T-R 11–18 ning üks tund enne tasulise ürituse algust. Pileteid saab ette osta piletimaailm.com, piletilevi.ee ja fienta.com.

Kontakt: tel 55620052, kassa@pamt.ee
Kultuurikava vaata www.pamt.ee
Kinokava vaata www.pamt.ee/kino

RAHVUSKOOPER
ESTONIA

ORKESTRIMÄNG

E 9. oktoobril kell 11 ja 12:30
Paide Muusika- ja Teatrimajas

KUHU MINNA

KULTUUR

R 8.09 kell 19 Kinoõhtu Oisu rahvamajas- „Vaba raha“ EST 2023. Kust otsiksid sina abi, kui pank su nii kindlana näinud laenu- taotlusest keeldub? Just sellise probleemi eest leiavad end Taavi (Märt Pius) ja Liisa (Steffi Pähn). Peaosades: Märt Pius, Miklos Banyai, Steffi Pähn, Ivo Uukkivi, Amanda Hermiine Künnapas, Einar Kuusk. Piletid 6/4,50€

L 9.09 kell 9-15 Türi õunafestival ja sügislaad 2023 Türi kultuurikeskuses ja Kesklinna pargis. Oodata on meeleolukat päeva paljude kauplejatega, mitmete esinejatega ning traditsiooniliste konkurssidega. Peasineja Nedsaja Küla Bänd.

P 10.09 kell 16 Uuskontsert esitleb - Urmas Sisask “Ganymedes”- Karmen Puis ja Piia Paemurru Türi kultuurikeskuses. Urmas Sisaski loomingut esitavad Karmen Puis (metsosopran) ning Piia Paemurru (klaver). Piletid 7/5€

E 11.09 kell 19 Kinoõhtu Türi kultuurikeskuses- „Vaba raha“ EST 2023. Piletid 6/4,50€

K 13.09 kell 19 Kinoõhtu Kädva seltsimajas- „Vaba raha“ EST 2023. Piletid 6/4,50€

N 14.09 kell 19 Kinoõhtu Kärü rahvamajas- „Vaba raha“ EST 2023. Piletid 6/4,50€

N 14.09 kell 10.30-15 Doonoripäev Türi kultuurikeskuses.

R 15.09 kell 19 Sulev Võrno autorikontsert Türi kultuurikeskuse kohvikus. Sulev Võrno on luuletaja, laulukirjutaja ning ansam- bli Vanaviisi kitarrist ja laulja. Lisaks sellele ka näitleja Eesti Improteatris ja Teoteatris. Sel õhtul paitab õdusas kohvikus publiku kõrvu Sulevi enda looming - nii muusika kui ka luule, mis on tulvil tundeid, mõtteid ja emotsioone elust endast. Kõike seda kaunistab saksofonivõlur Kalle Klein. Kontsert toimub laudades, seega on muusika nautimise eel ja ajal võimalik endale meeldivat söögi- ja joogipoolist soetada kohvikust Kevad. Piletid müügil Fientas ja Türi kultuurikeskuses. Eelmüügist 15€, tund enne kontserdi algust pilet kohapeal 20€ (tasumine sularahas).

L 16.09 Retla kooli 170. aastapäeva tähistamine! Oisu rahvamajas:
Kell 15 algab osalejate registreerimine
Kell 16 Kontsert-aktus
Kell 17:30 Pidutort
Edasi jätkub programm Retla koolimajas.

K 20.09 kell 17 Oisu OTT-otse tootjalt tarbijale, alustab uut hooaega. Oisu rahvamaja õuel.

L 23.09 kell 18 Koigi kultuuriseltsi näiteringi etendus “NAISED KOS- JAS” Oisu rahvamajas. Aleksander Speegi etendus räägib loo sellest kuidas poissmehest maja- peremees võidab loteriiga mitu miljonit. Ja kus siis tuleb neid raha- tahtjaid uksest ja aknast kohale! Palju tundeid, kirge ja palju draamat! Rahajaht lõpeb aga väga üllatuslikult! Kohtumiseni etendusell

Osades: Jaak Kalits, Liis Puhmaste, Tiit Kajak, Hugo Kink, Klarika Lussmann, Valve Tetsmann, Pille-Riin Kranich, Kadri Liblik, Endel Rudi, Tarja Seire, Kersti Kangro, Olev Visnapuu. Juhendaja: Ene Puhmaste. Pilet hinnaga 5€ müügil kohapeal.

Teatriõhtu puhul avatud ka JUULI KOHVIK, kus arveldame sularahas.

L 23.09 kell 20 - 01 „TERE SÜGIS“, VIDEODISKO Väätsa rahvamajas. Pilet 10€.

Info ja laudade broneerimine 5556 2601 (broneerimine vajalik)

T 26.09 kell 19 La Litanie des cimes (Prantsusmaa) Väätsa rahva- majas. Piletid 7/5€ Esinevad: Clément Janinet- viiul, Elodie Pasquier- klarnetid, Bruno Ducret- tšello

N 28.09 kell 13 Väärikate ülikool alustab kümnendat õppeaastat Türi kultuurikeskuses.

Alustame oma juubelihõngulist (10.) õppeaastat. Külalised: Ilmar Koppel päästeametist ja putukateadlane Urmas Tartes.

Teemadeks “Ohutusteavitust” ja “Elu koos sääskedega”. Kohapeal võimalus osta Urmas Tartes’e raamatut “Sääseraamat” Kohvipaus 3€ (Võta kaasa oma tass!) Lisainfo: Kristina Gudinas /programmijuht/ e-post: kristina.gudinas@ ut.ee / tel. 503 9073

E 9.10 kell 19 Rakvere Teatri etendus “Algus” Türi kultuurikeskuses. Autor- David Eldridge
Lavastaja- Tiina Mälberg. Osades- Silja Miks ja Andres Mähar (Vanemuine) Tavahinnad: 21 €, Soodushinnad: 18 €, piletid müügil Piletimaailmas ja Türi kultuurikeskuses.

NÄITUSED

Kuni 25.09 Oisu rahvamajas Valeria Taubeli maalide ja vitspunutiste näitus.

Kuni 29.09 Marje Üksine graafikanäitus „Tagasivaade“ Türi kultuurikeskuse galeriis.

Kuni 28.09 Gunnar Vaidla fotonäitus “Spordimaastikud” Türi kultuurikeskuse klaassaalis. Fotonäitus eriskummalisest spordi- elust aastatel 1947-1953.

29.09-31.10 Anneli Laasi akvarellide näitus-müük Türi kultuurikeskuse klaassaalis.

TÜRI RAAMATUKOGU

N 14.09 kell 12 Raamatukogu lastehommik

Väätsa Eakate Selts "Ristikhein" tänap

Kärü Eakate Klubi, Särevere Eakate Seltsi "Härmalõng" ja Türi Eakate Päevakeskust, samuti Kärü Südamekodu lauljaid ja Türi Kultuurikeskuse line'tantsijaid ning eakaid, kes ei kuulu klubidesse/seltsidesse, osalemise eest 1. Türi valla eakate kokkutulekul. Sügav kummarlus ka teie ees: päevajuht Arto Saar, külalisesineja Siiri Känd Ashlevi, supikeetja Piret Ortikova-Lips, helitehnika ja muu abi eest hoolitsenud Väätsa Rahvamaja personal Rait ja Meelis Pilipenko ning Made Piho, spordivõistluse varustuse eest hoolitsenud Väätsa tervise ja Spordikeskuse juht Taavi Parts , samuti "Ristikheina" toimkond. Te andsite suure panuse. Täname toetuse eest Türi Vallavalitsust ja Türi Kultuurikeskust.

Soovime edu järgmise kokkutuleku korraldajale Kärü Eakate Klubile!

TÜRI ÜHISGÜMNAASIUMI
MITTESTATSIONAARNE ÕPE
ALUSTAB
18. SEPTEMBRIL

Mittetstatsionaarne õpe on Sulle, kui ...

- ✓ soovid alustada õpinguid 10. klassis, aga igapäevane kooliskäimine pole võimalik
- ✓ Su haridustee on pooleli jäänud 11. või 12. klassis.
- ✓ Sul on gümnaasiumitunnistusest puudu vaid mõne õppeaine omandamine.

Küsi lisa sirli.biene@tyriyg.tyri.ee

SPORDISÜNDMUSED

SEPTEMBER

16. septembril kell 10 Säreveres Järvamaa kutsehariduskeskuse sügiskarikas koolisõidus. Lisainfo: Särevere RK, 5345 0406.

17. septembril kell 15 Türi linnastaadionil JK Türi Ganvix vs FC Maardu Aliens jalgpallimäng.

17. septembril kell 10 Säreveres Järvamaa kutsehariduskeskuse sügiskarikas takistussõidus. Lisainfo: Särevere RK, 5345 0406.

16. septembril kell 10 Väätsa ranna petangiväljakutel Järvamaa petangi meistrivõistlused triodes. Lisainfo: Enn Lehtpuu, ennleht- puu@gmail.com, 529 6515.

16. septembril kell 12 ja 17. septembril kell 10 Türi linnastaadionil Järvamaa kergejõustiku meistrivõistlused. Lisainfo: Leonhard Soom, staadion51@gmail.com, 509 6812.

20. septembril kell 10 Türi linnastaadionil Järvamaa koolide U12 ja U14 kergejõustiku 4-võistlus. Lisainfo: Järvamaa spordiliit, piret. reinfeld@jarvasport.ee, 504 2105.

24. septembril kell 11 Kärü staadionil Kärü petangi seeriavõistluse V etapp. Lisainfo: Anne Sillamaa, anne.si@mail.ee, 580 18974.

24. septembril Viking Window Paide–Türi rahvajooks. Lisainfo: MTÜ Paide-Türi Rahvajooks, info@rahvajooks.ee, 528 0878, www.rahva- jooks.ee

30.09–1.10 kell 10 Türi linnastaadionil Järvamaa kergejõustiku U14, U16, U18, U20 meistrivõistlused. Lisainfo: Leonhard Soom, staadion51@gmail.com, 509 6812

OKTOOBER

1. oktoobril kell 16 Türi linnastaadionil JK Türi Ganvix vs JK Kuusalu Kalev jalgpallimäng.

4. oktoobril kell 17 Türi tehisjärve ümbruses Margus Pirksaare karika- võistlused jooksudes. Lisainfo: Leonhard Soom, staadion51@gmail. com, 509 6812.

6. oktoobril kell 16 Türi linnastaadionil Türi heitjate mitmevõistlus. Lisainfo: Leonhard Soom, staadion51@gmail.com, 509 6812.

6. oktoobril kell 19 Türi kultuurikeskuses Lõuna-Järvamaa mälu- mängu seeriavõistlus 2023/24 I etapp. Lisainfo: KSK ALEM, ann. valang.001@mail.ee, 5812 5952.

14. oktoobril kell 11 Veskisilla kergliiklusteel Alari 100. maraton. Lisainfo: Alar Siemann, alarsiemann@gmail.com, 523 1272.

VANA JA UUS

Vaade Käru alevikus Viljandi maantee ja Laia tänava ristmikule. Puude taga torniga majas paiknes Käru apteek, mille juhatajaks oli Selma Pruuli. Apteegi vastas oli Tarvitajate Ühiseuse kauplus, mis hävis teise maailmasõja ajal. u 1935 FOTO: RENE VILJATI KOGUST

Lisaks endisele kauplusehoonele on tänaseks hävinenud ka vana apteek, mille asemele on ehitatud nüüdisaegne elamu. Käru keskväljak on muutunud nüüd tundmatuseni, kui 20. augustil avati pidulikult suure käruga ausamas seda ümbritseva pargiga. Kõigil soovijatel on nüüd võimalus Kärus käru keerata. 2023 RENE VILJAT

TÜRI-ALLIKU KÜTTEKONTOR

MÜÜA LÕHUTUD LEPAPUID

MÜÜGIL 25-60cm

KASEBRIKETT

Tel. 51 66 305

Südamekodud

Otsime Käru Südamekodusse HOOLDAJAT

TÖÖKOHAST

Hooldaja tööülesanneteks on eakate hooldamine ja abistamine igapäeva toimingutes. Hooldusplaani täitmine ja abistamine ravimite manustamisel. Elanike kaasamine igapäevasesse tegevusse arvestades tema soove, tervislikku seisundit, meeleolu ja võimeid.

ETTEVÕTTEST

Südamekodud on parim kodulähedane hooldusteenuse pakkuja, kuhu kuulub 10 hooliva teenindusega ja hubase keskkonnaga eakatekodu üle Eesti. Südamekodudes elab üle 600 eaka ning ettevõtte annab tööd ligi 400-le inimesele üle Eesti.

OOTAME SINULT

- hooldustöötaja tunnistus
- soov inimesi aidata
- täpsus, korrektsus ja pingetaluvus
- hea koostöö- ja suhtlemisoskus
- positiivne ellusuhtumine ja empaatiavõime

KASUKS TULEB

- varasem töökogemus
- vene keele oskus suhtlustasandil
- arvutisoskuse algtase

SIND OOTAB

- professionaalne ja toetav meeskond
- võimalused täiendkoolitusteks
- töötasu kuni 1100 eurot
- pikaajaline ja stabiilne töö
- head tööttingimused

Kandideerijal palume saata oma CV karu@sudamekodud.ee.
Kontaktisik Heili Burmeister, Käru Südamekodu juhataja. +372 517 2057

UUED KODANIKUD

**HANS JOHANNES,
KRIS, REMY, EMILIA,
KASSANDRA, ELIISE, ELISABETH**

Palju õnne!

KoldeTuli

www.koldetuli.ee

Kütteklotsid (puisteruum) märg	29 €/rm
Kütteklotsid (puisteruum) kuiv	49 €/rm
Halupuu kuusk 30 cm märg	54 €/rm
Halupuu lepp 45-60 cm märg	59 €/rm
Halupuu lepp 30 cm märg	65 €/rm
Küttepinnud märg (~2,5 m ² /pakk)	65 €/pakk
Halupuu kask 50 cm märg	69 €/rm
Kuiv kütteklots 40L (66 võrku)	389 €/alus
Kuiv lepp 30 cm 40L (66 võrku)	455 €/alus

Nüüd ka e-pood, kus järel - ja osamakse võimalus !!!

Tel 516 0288 Türil

Järva Rehvikeskus

Maakonna suurim suverehvide valik.

Kaupluses suverehvid 13-20 tolli.

Osta rehvid meilt, saad paigalduse eelisjärjekorras!

Viljandi 13, Türi. Tel 5309 0746.
e-pood www.jarvarehvid.ee

SAILUN **YOKOHAMA** **HANKOOK**

Rati OÜ

ENERGIALAHENDUSED

ratienergia@gmail.com
Tel 518 3495 • www.rati.ee

Õhksoojuspumpade kalorifeeride ning kliimaseadmete survepesu ja desinfitseerimine

õhk-vesi soojuspumbad • õhk-soojuspumbad

TÜRIL ÕMBLUSTÖÖD JA RIIETE PARANDAMINE

HELISTA 5855 3231

Türi Prillipood

Viljandi tn.1 (Ärimaja)

Septembris Türi Prillipoes kõikidele koolilastele arvutikaitsega prilliklaasid **-50%**
Prilliraamid ja - klaasid kuni **-50%**
OPTOMETRISTI vastuvõtt
TEISIPÄEV JA NELJAPÄEV
Prillitellijale nägemise kontroll **TASUTA!**
Info ja registreerimine 38 79636

Türi Rahvaleht

Türi, Hariduse 3,
72213, Järvamaa
Tel: 513 3385
E-post: teet.reier@tyri.ee
Tegevtoimetaja: Teet Reier
Korrektor: Kerli Rhede
Küljendaja: Teet Reier
Raamatupidaja: Signe Tõotsu

Trükkija: AS Kroonpress
Levitaja: Omniva
Väljaandja: Türi Arengu Sihtasutus

Türi Rahvaleht tuleb iga kuu alguses kõikidesse Türi valla postkastidesse tasuta.
Trükiarv on 5700 ja lugejaid u 11 000.

Kuulutuste ja reklaami vastuvõtt toimetuses või e-posti teel teet.reier@tyri.ee või uudised@tyri.ee

Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastöid nende selguse huvides toimetada ning lühendada.

OSTAN

IGASUGUSEID VANU FOTOSID JA KOOLILÕPU MÄRKE

TÜRI FOTOGRAAF
RENÉ VILJAT
Tel 525 8325
reneviljat@gmail.com

Ale talu müüb nisu ja otra.
Koit Teder 515 3808.

Katuse-, fassaadi-, üldehitus ja viimistlustööd.
Kortermajade renoveerimistööd
Pakume erinevaid lahendusi hoonete ja majade ehitusel.
mehitus@gmail.com 5352 9476

Müüa märga lehtpuu küttepuud.
Halu suurus vastavalt kliendi soovile. Puud koormas laotult.
Tel: 5621 2838, www.metsatuba.ee

SPEQ AGRI

FEKAALIVEDU VÄLIKÄIMLATE RENT TRANSPORDITEENUS

tel. +372 452 2002
e-mail: agri@speq.ee
www.fekaaliabi.ee
www.speqagri.ee

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid.
Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvööndis.
info@metsakeskus.ee
Tel: 56 111 900

TÜRI ÕUNAFESTIVAL JA SÜGISLAAT

KONKURSID!

TÜRI ÕUNAHOIDIS
Hoidise peamine komponent peab olema õun, oodatud on nii soolased kui magusad hoidised. Konkursile tuua **0,5 l hoidist** ning lisada kinnises ümbrikus retsept ja valmistaja andmed.

TÜRI ÕUNAMAGUSTOIT
Magustoidu peamine komponent peab olema õun. Konkursile tuua hindamiseks magustoit (kook, jäätis, kommid jne) ning lisada kinnises ümbrikus retsept ja valmistaja andmed.

KULTUURI- JA SPORDIPROGRAMMI PAKUVAD:
TÜRI RAAMATUKOGU
TÜRI NOORTEKESKUS
TÜRI SPORDIKLUBIDE LIIT
JA TÜRI KULTUURIKESKUS

KONKURSSIDEL OSALEMISE INFO:
Pille Marrandi, tel 5197 3862
Triin Pärna, tel 5332 9722

INFO JA KAUPLEJATE REGISTREERIMINE:
www.tyirilillelaat.ee

TÜRI KULTUURIKESKUSES JA KESKLINNA PARGIS
9. SEPTEMBRIL KELL 9-15

SISSEPÄÄS TASUTA!

PEAESINEJA NEDSAJA KÜLA BÄND

24. september 2023

VIKING WINDOW PAIDE-TÜRI RAHVAJOOKS

rahvajooks.ee

- **23.09 perepäev Paides.** Esinevad Pür Müdd ja Grete Paia
- **24.09 kontsert Türi linnastaadionil.** Esineb Reminders
- **41. Viking Window Paide-Türi rahvajooks 13,6km**
- **New Balance Türi linnajooks 5km**
- **Lastejooksud Paides ja Türil**

